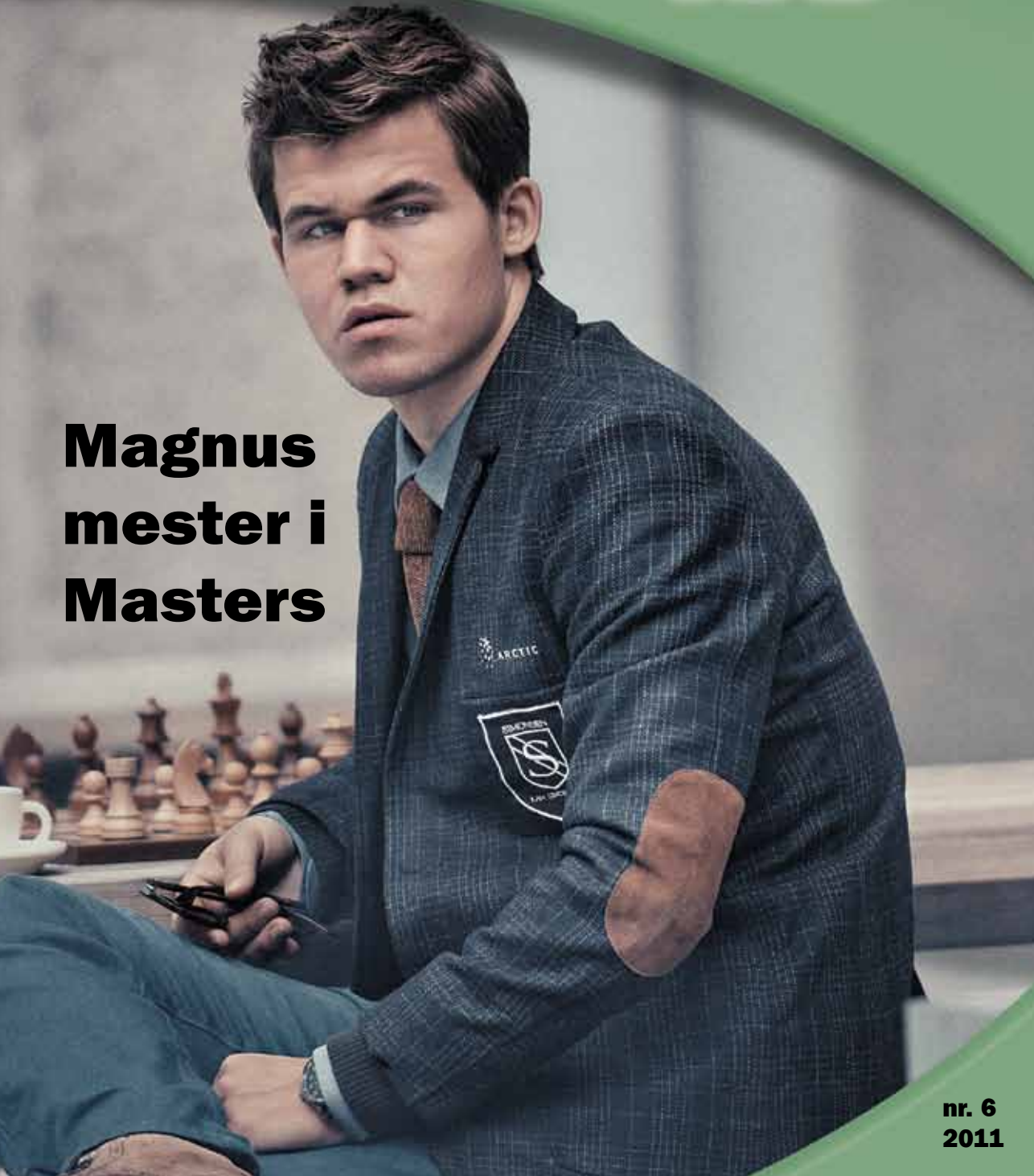

 med
FørsteRaden

NORSK
SJAKK
BLAD

**Magnus
mester i
Masters**

nr. 6
2011

Husk vårens sjakkfestival på Fagernes!

Velkommen til den andre store sjakkfestivalen på det deilige sjakkhotellet. Her er Norges beste spilleforhold - og imponerende rimelige oppholdspriser.

FRA PROGRAMMET:

Det åpne NM gruppe A

Lørdag 28/4 – lørdag 5. mai

9 runders internasjonal tittelturnering med 10 - 12 stormestere. Åpen for alle spillere med FIDE- eller norsk rating over 1800. Frammøte lørdag før kl 1530.

Det åpne NM gr. B og C

Lørdag 28/4 – onsdag 2. mai

7 runders turnering. Frammøte lørdag før kl 1530.

Gruppe B for spillere med rating 1000-1999. Beregnes for FIDE-rating. Klasse 1, 2 og 3 i NGP. Gruppe C for spillere med rating under 1250 eller uten rating.

Velkomstlynsjakk

tjuvstarter festivalen på kvelden **fredag 27/4**, starter kl 2000. Middag fra kl 1800.

Sjakkhistoriske dager

Fredag 27.— søndag 29. april med velkomstsamling fredag kl 1900, foredrag lørdag fra kl 0930, auksjon søndag kl 0930.

Fagernes Grand Prix

Torsdag 3.— lørdag 5. mai

Åpen turnering over 5 runder og alle i én gruppe. 1 time på 40 trekk, 30 min. ekstra til resten.

Fagernes Barnas GP

lørdag 28. april (1) og onsdag 2. mai (2) for alle barn.

Teller selvfølgelig i BGP 2012.

Fagernes-lynet GP (NGP)

onsdag kveld 2. mai

Ratinggrupper over/under 1500. Frammøte innen kl 1930.

SPØRSMÅL? Kontakt arrangør Øystein Brekke, tlf 3282 1064 (Sjakkbutikken), mobil 9118 9190, eller epost: oeystei@online.no

Arrangør Øystein Brekke og hotell-direktør Kjetil Vassdal ønsker alle sjakkspillere velkommen til en ny Norsk Sjakkfestival på Fagernes.

FØRSTE NM I ROYALSJAKK for lag (2-mannslag /par) holdes **søndag 29. april** fra kl 0915. Kan kombineres med deltagelse i Det åpne NM. Fri startkontingent, fine premier.

GUNSTIG SJAKKFERIE:

Quality Hotel & Resort Fagernes

er spillested for festivalen og tilbyr rimelige priser for oppholdet, kombinert med en høy standard og hyggelig service. **Sammenlign disse prisene med hvem du vil!** Opphold med hjelpensjon (frokost, lunsj og middag) pr. døgn: I enkeltrom kr 850,- i dobbeltrom kr 700,- i 3-sengsrom kr 600,- i 4-sengsrom kr 530,-. Også priser for rom/frokost. Gratis bruk av hotellets svømmebasseng.

Rombestilling med ref. "Sjakk" til epost: fagernes@choice.no eller tlf. 61 35 80 00.

Fagernes Camping

tilbyr rimelige hytter og leiligheter av god standard. Ligger ca 600 meter fra sjakkhotellet. Se hjemmesiden, send epost til post@fagernes-camping.no og/eller ring 61 36 05 10.

BEHAGELIG FERIESTED:

Norsk Sjakkfestival skal være fine dager for deg og gjerne hele familien.

FAGERNES ligger sentralt i Sør-Norge, 3 timer fra Oslo langs E16 mot Bergen og er regionsenter i Valdres. Valdresekspressen (buss) har flere daglige avganger fra Oslo, og vi planlegger også en charterbuss direkte fra Gardermoen. Ta kontakt i god tid!

All informasjon og mulighet for direkte påmelding finner du ellers på hjemmesiden:

festival.sjakkweb.no

Innhold

Nr. 6 • 2011 • årg 77

Profilen: Magnus Mosen.....	4
Carlsen best igjen.....	8
Bokomtale: <i>Smarte trekk</i>	12
NM for klubbilag: Askeladden til topps.....	14
Du trekker: NM for klubbilag.....	17
Tema: Barnesjakk.....	18
Nytt innen sjakk.....	26
Oslo Chess International: To norske napp.....	28
Stort og smått.....	34
Åpning på 1-2-3: Caro-Kann.....	36
Minneord.....	42
Du trekker - løsninger.....	43
Lær sjakk med Torbjørn.....	44
Julenøtter.....	47
Favoritten.....	48
Turneringskalender.....	50
Sjakksekk!.....	51

Grønn om *Smarte trekk*, side 12

IM-napp til Brede Kvisvik, side 28

NORSK SJAKK BLAD

www.sjakk.no

Ansvarlig redaktør:

Silje Bjerke

Medredaktører:

Torstein Bae og
Torbjørn R. Hansen

E-post nsb@sjakk.no

Tlf 21 01 98 11

Trykk: Gunnarshaug AS

Bidragstere (tekst)

Kim Astrup og Atle Grønn.

Forsidefoto:

Fred Jonny Hammerø.

Norsk Sjakkblad er medlemsblad for Norges Sjakkforbund og Ungdommens Sjakkforbund. Synspunkter som framføres i bladet er ikke nødvendigvis i samsvar med sjakkforbundenes offisielle mening.

Årsabonnement for ikke-medlemmer koster kr 200. Ved abonnementsbestillinger, adresseendringer m.m. kontakt NSF.

Norges Sjakkforbund

Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo

Tlf. 22 15 12 41

E-post sjakkfor@online.no

NSF på Internett: www.sjakk.no

President: Jøran Aulin-Jansson
913 32 242 / jj@jbpapir.com

Visepresident: Kristian Trygstad

Turneringssjef: Øistein Yggseth

Kasserer: Harald Furnes

Eliteutvalgsleder: Hans K. Harestad

Styremedlemmer:

Øivind Johansen

Ellisiv Reppen

Inge S. Skrondal

Espen Andersen (leder USF)

En drivende kraft

Magnus Mosen (77)

- **President i Norges Sjakkforbund fra 1979 til 1981**
- **Leder av Rogaland Sjakkrets gjennom 12 år**
- **Har startet en rekke sjakkklubber**
- **Ble i 2005 utnevnt til æresmedlem i Norges Sjakkforbund og Ungdommens Sjakkforbund**
- **Jobber nå med å få sjakk inn i skolen**

- Rekruttering har vært ren fanatisme for meg, sier Magnus Mosen. Pølse-makeren fra Sandnes har stadig store ambisjoner for norsk sjakkliv.

Av Torstein Bae

- Under krigen var foreningslivet utenom NS helt dødt. Av og til fikk jeg se på mens far spilte mot en venn på sitt kontor om kveldene. Det var min introduksjon til sjakken, sier Magnus Mosen.

Snart vandret han og en kamerat gatelangs i Sandnes, utstyrt med brett og brikker, på leting etter et godt sted for litt sjakkspilling. Fra biblioteket ble guttene jaget vekk, og det samme skjedde på andre plasser. Det var dårligere tider for unge brikkeflyttere.

- Jeg sparte møysommelig og lenge for å kunne kjøpe *Sjakk for alle* av C. O. Hovind – da var jeg 11 år, forteller Magnus Mosen. - Boka gjorde mye for meg, noe jeg fortalte om i brev til forfatteren på hans dødsleie. Sønnen Alf sa siden at de da hadde mistet kontakten med faren, men han leste allikevel opp brevet ved sykesengen – og da smilte den gamle med lukkede øyne! Tanken på det gleder meg umåtelig den dag i dag.

Æresmedlem

Det er seks år siden Magnus Mosen ble utnevnt til æresmedlem i Norges Sjakkforbund. Forslaget fra Rogaland Sjakkrets lister opp en imponerende rekke oppdrag: leder i kretsen gjennom 12 år, styremedlem og president i Norges Sjakkforbund, sjakkskribent i Stavanger Aftenblad, leder i Sandnes Sjakkklubb og enda mye mer. Til slutt

i forslaget kommer en liten setning, nærmest et PS, som kanskje er det som best beskriver Magnus Monsens innsats: "I tillegg til ovenfor nevnte er Magnus Mosen en entusiastisk sjakkorganisasør som klarer å engasjere og motivere andre til å bidra innen organisert sjakk."

Den skal tidlig krøkes som god krok skal bli, og Mosen fikk da også trent opp sine sosiale ferdigheter fra unge år.

- Under krigen var mange barn og unge i Sandnes organisert i bydelsbander som kriget seg imellom og ellers bedrev hva man i dag kaller småkriminalitet, minnes Mosen. På typisk humørfylt vis forteller han om ungdommens bedrifter.

- Jeg gikk mine læreår i en særdeles flott gjeng, og da mine læremestre etter hvert gikk inn for å spre sine gener overalt i

- Spillet med mennesker var faktisk enda mer spennende enn sjakk.

Magnus Monsen om en turbulent tid som president i sjakkforbundet.

geografien, så startet jeg min egen gjeng som jeg drev inntil hormonene også tok makten over meg.

- De neste årene gikk jeg på dans fire ganger i uka, men havnet så i ekteskaps lunde. Stadig spilte jeg sjakk, var formann i Unge Høyre i noen år og drev samtidig med flere andre hobbyer.

Måtte lyve på alderen

Noen år tidligere unngikk han med nød og neppe et forsøk på å stoppe løpebanen med hester og tårn.

- Høsten 1948 var om lag 35 mann samlet i den første barnehagen i Sandnes for å starte Sandnes Sjakkklubb. Jeg var til stede, men nedre aldersgrense var satt til 16 år og jeg var bare 13.

Et velsmurt snakketøy ble også denne gang løsningen på problemet.

- Jeg bløffet meg vei, og har nå i et utall år vært den siste overlevende av de som var med på stiftelsen. Andreas Vagle var vel da om lag 50 år og kjente meg godt fra svømmeklubben – og han sa høyt og tydelig "Du er ikke 16 år!", men jeg parerte: "Jo det er jeg nettopp!" Dermed ble det slik. Før jeg ble 16 hadde jeg slått de fleste av gamlingene, sier Monsen med glimt i øyet.

Pølsemaker

Faren drev eget firma med slakteri og

kjøttbutikk. Som nygift 19-åring med ventende barn ble Magnus Monsen innfanget av denne virksomheten, for å si det med hans egne ord. I stedet for journalistiskole på Volda ble det å være pølsemakerlærling i hjembyen. Etter svenneprøve og kjøttfagskole i Frankfurt på 60-tallet sto han som nyslått pølsemakermester, med norsk og tysk diplom.

- Det falt meg aldri inn at jeg kunne studere med egen forsørgerbyrde, selv om både far og svigerfar var velstående. Det var utenkelig på den tiden. Yrket var interessant, men dårlig kjemi med min far gjorde at jeg midt på 60-tallet startet for meg selv med produksjon av smaksstoff og krydderblandinger for næringsmiddelindustrien, med partner fra Chicago, der jeg også fikk opplæring i faget.

NSF-leder og sjakktrener

I dag er han 39 år inne i sitt andre ekteskap; det første holdt i gode 17 år. Hans fire barn har gitt ham sju barnebarn og tre oldebarn. Det er med andre ord nok å holde på med, men sjakken har

også krevd sitt. Det nærmer seg et halvt århundre siden første gang han tok roret i Sandnes Sjakkklubb.

- Formann i klubben ble jeg engang på 1960-tallet, men kretsen kom jeg visst ikke skikkelig med i før 10 år senere. Da jeg i 1979 ble president i NSF sa jeg fra meg alle verv i klubb og krets. Straks jeg returnerte fra Nordmøre i 1997, ble alle verv tilbakelevert!

Han kan fortelle om en turbulent og spennende tid som sjef i sjakkforbundet.

- Forbundets kongress i 1979 varte i 13 timer med to spisepauser innlagt, og mine to år i førersetet var preget av indre kamp og strid. I Oslo i 1980 varte samme seanse i over sju timer, men i Kirkenes 1981 var vi ferdige på om lag halve den tiden. Da var freden gjenopprettet. I kampens hete oppdaget jeg sider av meg selv som jeg i ettertid ikke er spesielt stolt over, men sannheten er at jeg nøyte hver time! Spillet med mennesker var faktisk enda mer spennende enn sjakk.

Gjennom mange år har medlemsvekst vært hovedsaken for Magnus Monsen, og da særlig rekruttering av barn og ungdom. Jon Kristian Haarr, årets norgesmester for juniorer, er blant de mange som har lært sjakkens A til Å av Magnus Monsen. Haarr er imidlertid bare den siste suksesshistorien i en lang samling.

- Rekruttering har vært ren fanatisme hos meg, innrømmer Monsen friskt.

- Det begynte tidlig, jeg hadde vinneren i yngste klasse både i Bergen 1977 og i Risør i 1978 med henholdsvis Kurt Hetland og Jan Haugland. Da jeg fra 1985 til 1997 bodde på Nordmøre hadde jeg 125 reisedager med jobben, men nå er jeg i gang med mitt sammenhengende 14. år som instruktør og lærer.

3000 elever

Tallenes tale er tydelig, Magnus Monsen er en mann som ikke bare snakker i store ord, men også handler i stort monn.

- Det meste har skjedd i skoletiden og jeg brukte mest tid på skolene Lye og Solås, som vant NM for skolelag første gang i 2005 og siden flere ganger. I tillegg har jeg undervist på nesten 20 andre skoler og hatt gjesteopptreden på minst like mange. I fjor lærte jeg opp 400 elever, nå i mitt siste år har jeg foreløpig 91 i 4. klasse, de samme elevene hadde jeg også i fjor på 3. trinn. Kanskje er det samlede antallet i samtlige år omtrent 3000?

De siste årene har han arbeidet mye med å få sjakk inn i skolen, til fordel for både skoleverket og sjakken. Store ting er på trappene, men Magnus Monsen er litt hemmelighetsfull når det gjelder akkurat hva.

- Jeg har i løpet av årene selv klekket ut en plan for innføring av sjakk i skoletiden. Den har jeg tenkt å presentere for USF og NSF i løpet av våren. En suksess

forutsetter at alle deltar og at målsettingen er realistisk. Da kan vi oppnå bortimot hva som helst.

Venner for livet

Hans innsats på det organisatoriske plan er forbløffende. Stilt opp mot dette blekner hans prestasjoner som utøver, men han er også en meget dyktig spiller. Ratingtallet på 1713 gir ham femteplassen i klasse 75 år og eldre. Dessuten er han fortsatt sleip som en ål.

- Mine gleder ved sjakkbrettet har vært utallige. Fra gamle dager husker jeg særlig da jeg slo Thor Geir Harestad på førstebord i en kretskamp mellom Stavanger og Sandnes. Først hadde jeg tretten tvangstrekk som sort i fransk, så fikk jeg inn et nådestøt og den nybakte sølvvinneren i Nordisk for juniorer forhøyet min nytelse med sitt utbrudd: "Dette skal jeg aldri tilgi deg!". Min gamle klubbkamerat Konrad Stokkedal slo meg i begeistringen så hardt på skulderen at jeg var skjev i 14 dager etterpå, forteller Monsen med et smil.

- Et av de siste høydepunktene kom da jeg svindlet Karsten Ovesen under årets hurtigsjakk-NM for seniorer. Det samme

- Jeg har i løpet av årene klekket ut en plan for innføring av sjakk i skoletiden. Den har jeg tenkt å presentere for USF og NSF i løpet av våren.

Magnus Monsen

hadde skjedd under Landsturneringen i Oslo, og etter at vi hadde takket pent for kampen i Randaberg, reiste Karsten seg for å gå med kommentaren "Jeg tar med meg jakka – så du ikke stikker av med den og!"

Han er klar på hva som er det fremste utbyttet av virksomheten med brett og brikker.

- I sjakken har jeg fått venner for livet, sier Magnus Monsen. - Det er en umisligkelig formue. ■

Fire nummer i 2012

Til neste år blir det kun fire nummer av Norsk Sjakkblad. Til gjengjeld blir bladet 16 sider tykkere.

De siste årene har Norsk Sjakkblad vært medlemsblad for både Ungdommens Sjakkforbund (USF) og Norges Sjakkforbund (NSF). USF har dessuten utgitt medlemsbladet Førsteraden, med de yngre medlemmene som målgruppe. Grunnet trang økonomi ønsker ikke USF å fortsette med to medlemsblader, og NSF har ikke sett seg i stand til å bære hele utgiften med seks nummer av Norsk Sjakkblad. Styret i NSF har derfor bestemt at antall nummer reduseres fra seks til fire. Som et plaster på såret økes sidetallet fra 52 til 68.

Førsteraden vil fortsatt utkomme seks ganger i året og med 16 sider som tidligere. Bladet trykkes ikke lenger i midten av Norsk Sjakkblad, så til neste år er det kun medlemmer av USF som mottar Førsteraden.

Sluttspillkurs

med GM Rune Djurhuus

Onsdag kveld i perioden
11. januar - 1. februar

Årets første kurs hos Sjakkhuset holdes av stormester Rune Djurhuus, som er en av Norges fremste eksperter på sluttspill.

Mer informasjon: Se www.sjakkhuset.no eller kontakt Torbjørn R. Hansen, torbjorn@sjakkhuset.no / tlf 21 01 98 11.

Magnus best i mestermøte

Magnus med Espen Agdestein i Arctic Securities' nye lokaler i Rio de Janeiro. Magnus brukte lokalene til å forberede seg til Grand Slam Finalen. (Foto: Privat)

Magnus Carlsen tok en av sine sterkeste seire da han vant Grand Slam Masters i oktober. Seieren betyr mye for Norges sjakkstjerne.

Av Silje Bjerke og Torstein Bae

- Grand Slam-finalen er en av årets viktigste turneringer. Det smaker ekstra godt for Magnus å vinne siden de tøffeste utfordrerne på verdensranking også deltok, sier Magnus' manager Espen Agdestein til Norsk Sjakkblad.

Etter et overraskende tap mot Francisco Vallejo Pons med "bare" 2716 i rating i runde 3, var det lite som tydet på at Carlsen skulle vinne turneringen. Mens Magnus stod med tre remiser og ett tap etter fire runder, hadde Vasilij Ivantsjuk sust av gårde med tre seire og én remis.

- Hadde Magnus fortsatt ambisjoner om og tro på seier etter fire runder?

- Faktisk hadde han det, han tenkte hele tiden at det fortsatt var mulig å vinne turneringen, sier Espen Agdestein. - Seieren mot

Ivantsjuk i femte runde var imidlertid utrolig viktig. Den kvelden satt Magnus og jeg sammen med den sjakkinteresserte forfatteren, polfareren og tidligere gründeren av Nettavisen, Odd Harald Hauge, på restaurant og kalkulerte oss frem til at 15 poeng med god sannsynlighet ville kunne lede til omspill mot "Chucky". Seier mot Chucky også i 9. runde var selvfølgelig en viktig ingrediens i den oppskriften, forteller Agdestein.

De fem første rundene av turneringen ble spilt i Sao Paulo, før deltagerne reiste til Bilbao for de fem siste rundene.

- Magnus fikk en god avslutning på oppholdet i Sao Paulo, med seieren mot Ivantsjuk. Ble dette partiet et viktig vendepunkt for Magnus?

- Ja, den seieren var utrolig viktig, ikke minst psykologisk, sier Espen Agdestein. - Reisen til Bilbao, samt spillepausen, ble enklere å håndtere med seier i bagasjen. Samtidig ble optimismen og troen på seiersmuligheter styrket, fortsetter han.

Turneringen ble spilt som en dobbel berger (alle mot alle to ganger), og med 2-0 mot Ivantsjuk, klarte Magnus akkurat å ta ham igjen. Turneringen ble avgjort med to lynsjakkpartier, og her var Magnus best og slo Ivantsjuk 1,5-0,5.

- Gjennom seieren i Masters befester Magnus sin førsteplass på verdensrankingen. Er rankingen fortsatt hans viktigste mål, eller er det nå VM som kommer først?

- Det høres kanskje klisjéaktig ut, men neste parti og neste turnering er viktigste fokus, sier Agdestein. - Å være nummer 1 på verdensrankingen er en fin bekreftelse på at han lykkes godt. Magnus er lysten på VM-spill, men venter med å forholde seg til dette til formell invitasjon foreligger, sier manageren.

- Hva er Magnus' ambisjoner for årets siste turneringer? Er det seier som gjelder, eller har han også ambisjoner om å nærme seg Kasparovs ratingrekord på 2851?

- Slik jeg kjenner Magnus, så ønsker han alltid å vinne. Både Tal Memorial og London Chess Classic er fantastiske turneringer med knalltøff konkurranse, men jeg tror på drama og spenning for alle som følger Magnus også her! sier Agdestein.

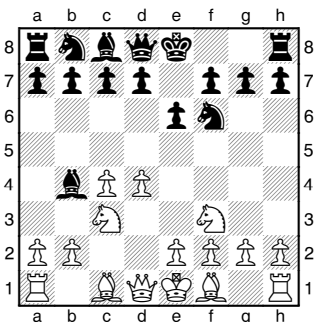
Det avgjørende partiet

Kommentarer ved Torbjørn R. Hansen

Magnus Carlsen - Vasilij Ivantsjuk
Bilbao, runde 9

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sc3 Lb4 Nimzoindisk forsvar. Kanskje er dette det mest pålitelige forsvaret mot 1.d4.

4.Sf3

En av fordelene med denne åpningen er at den er ganske enkel å forstå. I de neste trekkene ser vi at begge spillerne konsekvent kjemper om e4-feltet.

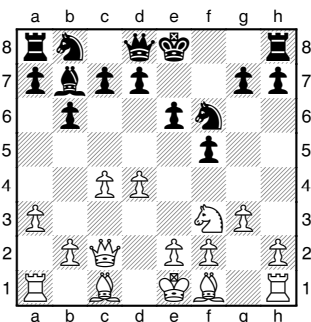
4...b6 5.Dc2 Lb7 6.a3 Lxc3 + 7.Dxc3 Hvits dronning har kommet litt for tidlig i spill og svart har økt kontrollen over e4-feltet, men dersom hvit får fullført utviklingen kan han håpe på at løperparet skal gi en langvarig fordel.

7...Se4 8.Dc2 f5 Dette er en vanlig,

men også ganske forpliktende avgjørelse. Svart får enda mer kontroll over e4, men samtidig er bondekjeden litt sårbar mot blant annet bruddet d4-d5. En mer solid fortsettelse er å klare seg uten dette trekket og heller spille trekk som 0-0, d7-d6, Sbd7 og heller vurdere ideer som c7-c5. Men med et slikt partiforløp vil hvit ha all grunn til å være optimistisk takket være løperparet.

9.g3 Et godt alternativ til dette trekket er 9.e3. Det ser ut som om hvit planlegger å opponere mot løperen på b7, men Magnus kommer med et originalt påfunn.

9...Sf6

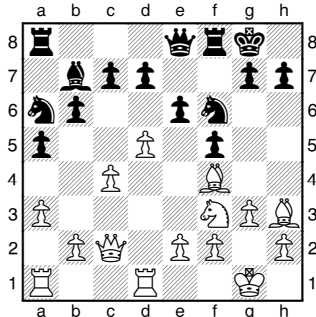
10.Lh3!? Hva skal man si om et slikt trekk? Ved første øyekast stanger løperen mot f5-bonden, men som vi skal

se har dette noen poenger. Når hvit nå følger opp med rokade, kan hvit flytte springeren på f3 uten å måtte bytte av hvitfetsløperne. På denne måten beholder Magnus løperparet, men samtidig vil løperen på b7 ligne et monster når konkurrenten er bortgjemt på h3.

Men det er en annen fordel med løperen på h3, og det er at f5-bonden er under press og det blir enklere å gjennomføre d4-d5. Det blir spennende å se om Magnus' nye trekk kommer til å få mange etterfølgere. I dette partiet fungerer det utmerket.

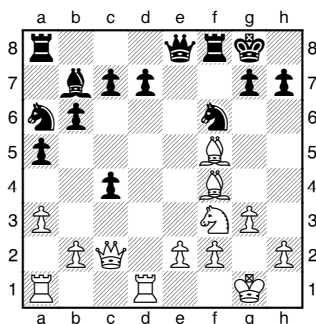
10...0-0 11.0-0 a5 Svart tar litt tenn og stopper hvit fra å spille b2-b4. Man kan likevel stille seg spørsmålet om dette burde prioriteres fra svarts side. Med sitt neste trekk gjør Magnus det klinkende klart at d4-d5 kommer til å bli spilt.

12.Td1 De8 13.d5 Sa6 14.Lf4

Hvits strategi har fungert godt, men dersom svart hadde spilt 14...Dh5 henger han fint med. Med sitt neste trekk tar Ivantsjuk antagelig litt for store sjanser.

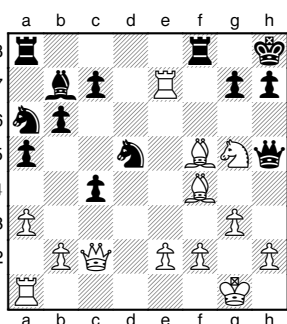
14...exd5? 15.Lxf5 dxc4 Hvits sentrum forsvant, men til gjengjeld har hvits løper nå for alvor kommet med i spillet. I tillegg ser vi at svarts kongestilling er noe utsatt, og Magnus sender derfor offiserene i den retningen.

16.Sg5! Starten på et flott angrep.

16...Dh5 17.Txd7! Svarts dronning blir fanget etter 17...Sxd7 18.Lxh7+ Kh8 19.Lg6 Dg4 20.f3. Magnus ser slike varianter på et blunk, og han belønnes med å ha fått enda en angrepsbrikke i nærheten av svarts konge.

17...Kh8 18.Te7 Sd5

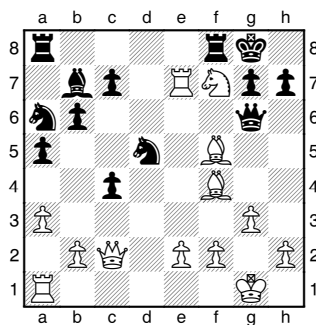
Stillingen er ekstremt komplisert og det er fort gjort å trække feil for begge spillerne. Magnus finner en forsert variant som holder hvits angrep i gang. I denne stillingen fantes det antagelig flere lovende fortsettelser.

19.Lg4 Løperen kan ikke slås på grunn av matt på h7.

19...Dg6 20.Sf7+! Springereren kan ikke slås på grunn av 20...Txf7 21.Dxg6

hxg6 22.Txf7 og hvit vinner en kvalitet.

20...Kg8 21.Lf5! Det friske 21.Sh6+ så fristende ut på grunn av varianter som 21...gxh6 22.Dxg6+ hxg6 23.Le6+ Kh8 24.Le5+ Sf6 25.Lf7, men dersom svart holder hodet kaldt så spiller han simpelthen 21...Kh8.

21...Dxf5 Svart gir dronningen og får rikelig materiell i retur. Ivantsjuk var nødt til å gjøre dette, for etter 21...Dh5 22.g4 ville svarts dronning sakte, men sikkert, bli drevet vekk fra forsvarer av kongefløyen. For eksempel 22...Dh3 23.Sg5 gir svart altfor store problemer.

22.Dxf5 Sxe7 23.Sh6+ Hvits springer gjør mest mulig skade siden den uansett går tapt.

23...gxh6 24.Dg4+ Sg6 25.Lxh6 Tf7

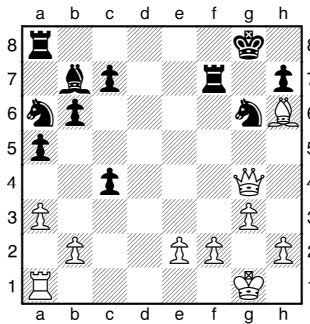
Grand Slam Masters 2011 Sao Paulo/Bilbao 26.9. - 11.10.

1. Magnus Carlsen, Norge	15
2. Vasilij Ivantsjuk, Ukraina	15
3. Hikaru Nakamura, USA	12
4. Levon Aronjan, Armenia	12
5. Vishy Anand, India	12
6. Francisco Vallejo Pons, Spania	10

(10 runder. 3 poeng for seier, 1 for remis og 0 for tap.)

Magnus med tøffe utfordringer - også på fridagen i Sao Paulo. (Foto: Privat)

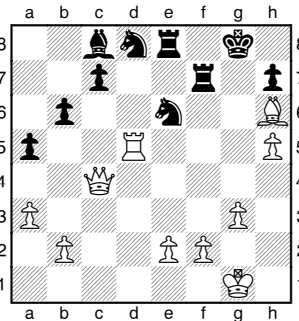

Materielt sett har Ivantsjuk klart seg fint, men problemet er at offiserene ikke samarbeider og at han sliter med kongestillingen. Magnus fokuserer derfor på å slå til før svart får orden på brikkene.

26.Td1 Te8 27.h4 Sc5 Svarts offiserer kommer nærmest flygende tilbake i forsvaret. Det store spørsmålet er om de kommer tidsnok.

28.h5 Lc8 29.Dxc4 Se5 30.Dh4 Sc6 Svart søker desperat stabile felter for offiserene, men det ser ikke ut til å hjelpe mot angrepet mot kongen.

31.Td5 Se6 32.Dc4 Scd8 Svarts offiserer ser ut til å dekke det viktigste, men sannheten er at det er en håpløs og passiv stilling.

33.Dg4+ Svarts stilling er nå fullstendig tapt siden 33...Kh8 blir møtt

med 34.Ld2 og det er ingenting som kan stoppe hvits angrep. Med sitt neste trekk bukker Ivantsjuk offiser, men det var like greit å blir ferdig med partiet med en gang.

33...Sg7 34.Dxc8 Et mesterlig angrepsparti av Magnus. Det er fascinerende å se hvor godt 10.Lh3 fungerte. **1-0**

Nord-Odal Vinter Grand Prix 2012

21.-22.februar

Tidspunkt: 21.-22.februar
 Registrering senest kl.10.30
 1.runde starter kl.11.00

Spillested: Milepelen Vertshus, Storsalen

Turneringsform: 5 runder monrad

Betenkningstid: 1,5t på 40 trekk, deretter 30min på resten

Gruppeinndeling: Over/under 1500 i norsk rating

Premiering: Kl. A 2500-1500-1000
 Kl. B 1500-1000-750
Med forbehold om 40 deltakere

Vi går for ny deltakerrekord igjen, 57 spillere besøkte oss i 2011.

Besøk vårt perfekte spillelokale.

Kafé og overnatting i samme bygning.

Startkontingent: Senior/Junior 400/250

Overnatting: Milepelen Vertshus 62 97 01 30
 Sanngrund Camping 62 96 46 60 *
 Skarnes Vandrerrhjem 62 96 12 33 *
 * Vi ordner om nødvendig transport mellom spillestedet og overnattingsstedene på Skarnes.

Velkommen til Nord-Odal

Påmeldingfrist:
 Fredag 20.februar

Påmelding:
 Online på TS
 E-post: olenseba@bbnett.no
 evt. pr.tlf. Se under

Informasjon:
 Jonar Lensebakken
 Tlf.: 95 74 77 53

Lettlest om Magnus

Av Atle Grønn

Årets Magnus-bok, *Smarte trekk*, er så lettlest at du like gjerne kan lese den ut som å legge den fra deg.

De 300 sidene flyr av gårde, særlig for sjakkspillere som kjenner historiene. Jeg leste boka på et knips en lørdag formiddag. Jeg var overrasket over at jeg ikke kjedet meg, så noe må forfatteren Hallgeir Opedal ha gjort riktig.

Det er jo litt stas at norsk presse og i dette tilfellet Kagge forlag nå sender sine beste folk – de glitrende pennene – på sjakkturneringer. De fleste av oss husker hvor hjelpeløst det var når journalister pre-Magnus skulle skrive om sjakk. Men med Magnus kom blant annet Kjetil Østli på banen og serverte oss forsida på A-magasinet. Og denne gang Dagbladet-portrettøren Opedal. Men ville det holde til en hel bok, en biografi?

Bestillingsverk

Dette er forresten ingen biografi, påpekes det på omslaget og i innledningskapitelet. Jeg skjønner ikke helt hva resultatet gir seg ut for å være, men følgende synes å være sikkert: Årets Magnus-bok er et bestillingsverk fra manager og image-bygger Espen Agdestein og Kagge forlag. Forfatterens unnskyldning – om han skulle trenge noen – er altså at han ikke selv fikk den vanvittige ideen å skrive en hel bok om sjakk; et spill han bare kjenner ytterst overflatisk.

Opedal gjør et poeng av sin uvitenhet gjennom hele boka. Som leser og ganske erfaren sjakkspiller blir jeg gang på gang tvunget til å stille spørsmålet om det er en fornærmelse mot sjakken når disse glitrende pennene skriver om sjakk og samtidig skryter av hvor lite de kan. Vel, jeg klarer ikke svare helt entydig på spørsmålet siden det nå er så stas at sjakken er tatt inn i varmen.

Et angivelig scoop

Jeg er enig med Opedal i én ting: Scoopet som var utgangspunkt for Agdestein/Kagges bokidé, nemlig moteeventyret til Magnus, virker en smule tynt. Bevares, en kjempeartig historie over et par avissider i Dagbladet eller VG – med kule bilder av Liv Tyler og Magnus – men en hel bok? Det var sikkert også hæla i taket i norsk presse da skiløper Hallgeir Brenden i 1952 havnet på fanget til Sophia Lauren. Alle avisene publiserte bildet, og leserne fikk en glad-sak. Men hvem vil lese en hel bok om slikt?

Smarte trekk av Hallgeir Opedal er en ny bok om Magnus Carlsen. Utgitt på Kagge forlag i 2011.

Selvsagt skjønte erfarne Opedal at også årets Magnus-bok måtte bli mer som et portrett, ikke ulik fjorårets uautoriserte Magnus-bok forfattet av Arne Danielsen. Og da er vi vel ikke langt fra en biografi – det Magnus ikke ville ha ifølge omslaget.

Et par innrømmelser

Jeg ble først bedt om å anmelde *Smarte trekk* for ukeavisa Dag og Tid. Det har jeg foreløpig ikke klart. Jeg føler meg ikke kompetent. Hva vet jeg om Dag og Tids lesere (“vanlige folk”) vil ha glede av denne boka? I motsetning til Opedal har jeg derfor sagt nei til et oppdrag som går utover min kompetanse og isteden valgt disse tryggere rammene i Norsk Sjakkblad. Jeg vet nemlig noe om hvordan uvanlige folk – sjakkspillere – vil kunne lese Magnus-boka.

Dessuten har jeg juksa: Etter at jeg leste et anmeldereksemplar under lanseringen, har jeg ikke kunnet unngå å lese ulike anmeldelser i Dagbladet, Aftenposten (Pål Vegard Hagesæther), Nettavisen (Bjarte Leer-Salvesen) og ellers på nettet.

Det trivielle

Jeg gjør et poeng ovenfor at Opedal har en glitrende penn. Men når sant skal sies, bruker han den ikke i Magnus-boka.

Faktisk er dette et stort pluss. Jeg håpet riktignok på forhånd at den glitrende pennen ville redde boka, men jeg skjønnte raskt at den jordnære stilen Opedal legger seg på, er til alles fordel. 300 sider uten jåleri gir en sympatisk leseropplevelse, i stil med hovedpersonen selv.

Magnus er på (nesten) alle måter jordnær, og dermed en slående kontrast til Kasparov. Kasparov vil være best i alt (sjakk, politikk) og fortjener alle biografiene han kan få, men Magnus innrømmer at han ikke kan annet enn sjakk. Ikke har han noe på hjertet, heller. Det interessante med Magnus – verdens beste sjakkspiller – blir da at han er så uinteressant, så alminnelig. Mye god litteratur kan handle om det trivielle, og på dette området tror jeg Opedal gjør en bedre jobb enn den tradisjonelle sjakkjournalisten som prøver å kompensere en kjedelig sak med å pøse på med en masse adjektiver om hvor utrolig fantastisk Magnus er.

Ved å løfte fram trivielle spaserturer eller restaurantbesøk lykkes Opedal ganske godt i sin portrettgjerning. Boka skriver også fint om forholdet mellom far og sønn. Faren, Henrik Carlsen, har mange gode og jordnære refleksjoner. Rollen til manager Espen Agdestein er også artig nok. Men rosinen i pølsa er selvsagt forholdet mellom Magnus og Kasparov. Her har Opedal klart å grave litt dypere i historien om deres treningssamarbeid og det uventede bruddet i samarbeidet etter et år.

Gåten Magnus

På den andre siden: Bare sjakkspillere kan (forsøke å) besvare “Gåten Magnus” (siste kapittel). Spørsmålet er ikke hvorfor en nordmann er i toppen (alle må jo komme fra et sted, så hvorfor ikke fra Bærum). Spørsmålet er hvorfor Magnus kan nå den absolutte verdenstoppen uten et systematisk og profesjonelt tilrettelagt treningsopplegg (gjesp). Dette er gåten Magnus Carlsen.

Henrik og Magnus Carlsen har tydeligvis funnet en trylleformel, men jeg tror dessverre ikke den fungerer på mine eller dine barn, kjære leser. Svaret på gåten Magnus kan ikke være som Opedal skriver i et noe uheldig avsnitt: “Magnus Carlsen var en av svært mange talentfulle barnesjakkspillere. Men han var sjeldent heldig med timingen. Han var født inn i norsk sjakks gullalder.” Da har jeg mer tro på den rådende forklaringsmodellen, nemlig at Magnus er “utrolig fantastisk”.

Hagesæther eller Lahlum?

Sjakkbøkene om gåten Magnus må vi sjakkspillere selv skrive. Men er det en fordel innenfor portrettsjangeren at forfatteren ser Magnus Carlsen utenfra? Ja, sier den erfarne journalisten Pål Vegard Hagesæther i en svært positiv anmeldelse av *Smarte trekk* i Aftenposten. Hagesæther holder selv godt norsk mesternivå (nær elitenivå) og ville vært et av mine førstevalg til jobben hvis jeg var Kagge eller Agdestein – altså polfarer eller bror til Simen.

Men Hagesæther selv synes, interessant nok, å mene at Opedal er rett mann. (Lahlum ville også ha vært en spennende biograf, men det spørs om det ikke er uendelig mange flere morsomme historier om Lahlum enn om Magnus, slik at et slikt prosjekt ville risikere å stille hovedpersonen fullstendig i skyggen).

Arne Danielsen og Hallgeir Opedal har stått for de to siste Magnus-bøkene, to bøker som er ganske like i stilen. Danielsen vet hva han snakker om, til gjengjeld gjør Opedal fortellingen enda enklere for den jevne leser. Opedal har sagt at det ikke er rom for noen ny Magnus-bok før det kommer flere damehistorier og rock'n roll. Her tar han feil. Magnus-bøkene vil komme på løpende bånd framover, men kanskje vil de handle om sjakk neste gang? ■

(Foto: Daniel S. Lauten)

Askeladden til topps

Vinnerne fra Kristiansund: Brede Kvisvik, Lars Hjeltnæs, Evgenij Romanov, Axel Smith, Kristian Stuwik Holm, Edwin David og lagleder Aage Sivertsen. (Foto: Silje Bjerke)

Med gull i NM for klubblag fikk Kristiansund full uttelling for sin voldsomme satsning de siste årene.

Av Torstein Bae

En knusende seier med 3,5-0,5 mot Oslo Schakselskap (OSS) i nest siste runde la grunnlaget for Kristiansunds første NM-gull. Sluttscoren på 20 av 24 poeng – og seiersmargin på halvannet poeng – etterlot ingen tvil om hvem som var best på Fagernes.

- Den viktigste grunnen til seieren var at vi hadde bestemt oss for å vinne for ganske lenge siden, helt siden vi rykket ned fra eliteserien for halvannet år siden, sier Aage Sivertsen, leder i Kristiansund Sjakklubb og lagleder for vinnerlaget.

- Dessuten var Evgenij viktig fordi han har vinnerkultur i bagasjen med to VM-gull og to EM-gull i aldersbestemte klasser, fortsetter Sivertsen. - Vi trengte noen som ikke hadde vondt i hodet eller magen eller som sov dårlig.

Kristiansund, OSS og 1911

Da lagoppstillingene ble offentliggjort noen minutter før start, ble det klart at seierskampen ville stå mellom OSS, Kristiansund og SK 1911. I ettertid er det opplagt at Kristiansunds større stall (to sterke reserver mot én reserve for osloklubbene) ga nordmøringene et overtak. En mindre vitenskapelig analyse er også på sin plass: Kristiansund hadde denne gang marginene på sin side – slik en vinner må ha.

Svenske Axel Smith flyttet til Kristiansund tidligere i år, for å jobbe som sjakktrener og for å få stormestertittelen i havn. Dermed var ikke Smith lenger som utlending å regne, hvilket gjorde det mulig å hente inn en råsterk russer på førstebord. Kort tid før NM for klubblag deltok Evgenij Romanov i FIDE World Cup. Der måtte han riktignok gi tapt i første runde, men at han kvalifiserte seg til VM-cupen som en av Russlands deltakere sier alt om Romanovs klasse. På Fagernes fikk han for første gang den tvilsomme gleden av å spille tre langsjakkpartier samme dag - med tre helpoeng som resultat. Siste dag merket han kjøret og fikk nøyse seg med to remiser, men 5 av 6 på førstebord var likevel sterkt.

- Evgenij traff jeg på en turnering utenfor Paris for et par år siden, forteller Aage Sivertsen. - Vi ble kjent på en grillfest og etter det ble vi venner. Vi var noen dager sammen i Paris og jeg synes han hadde en spennende sjakkhistorie.

Sivertsen gjør det klart at gull og grønne skoger ikke var inne i bildet.

- Det er ikke mulig å spille for Kristiansund uten at du er hyggelig og blir en venn av oss. Ingen får noe særlig penger for å spille for vår klubb. Det er ikke rom for slikt. I forbindelse med NM for klubblag fikk Evgenij dekket reise og opphold samt et lite honorar.

Nedtur for OSS

Like klar som Kristiansunds triumf, var den uvanlige og uventede nedturen for OSS. Etter stortapet mot vinnerne ble det bare fjerdeplass for "selskapet". Selv om klubben manglet storspillerne Jon Ludvig Hammer og Emanuel Berg – begge var opptatt med spill i Bundesliga – burde OSS i det minste ha klart en medalje.

- Jeg tror ikke man kan peke på en enkelt faktor som gjorde at vi falt utenfor pallen denne gangen, sier OSS-leder Kristian Trygstad. - Det var hard kamp i toppen, og både Kristiansund og 1911 stilte med svært sterke lag i norsk målestokk. Denne gangen var det disse to lagene som hadde den nødvendige flyten til å hevde seg helt i toppen, og det var helt fortjent etter spill og sjanser. Bergens hadde nok mer glid, men det er kanskje litt av sjarmen med det turneringsformatet NM for lag har.

Sterke lilleputter og to kvinnelag

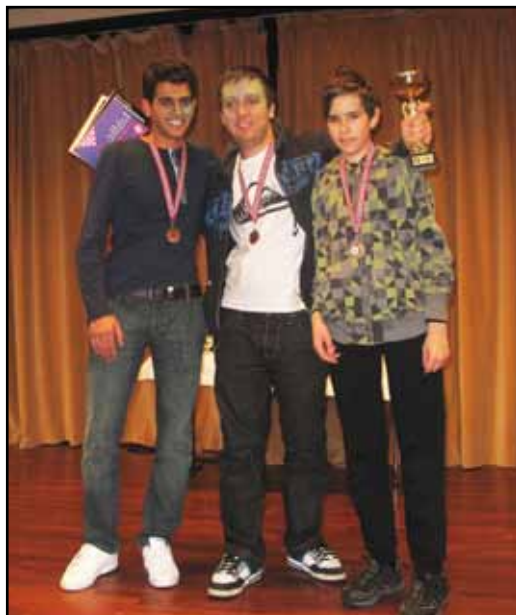
Tross mager medaljehøst kan det hende at årets mesterskap blir mer enn en fotnote i OSS' fremgangsrike historie. Samtlige spillere på klubbens andrelag var 13 år eller yngre, hvilket ikke stoppet laget fra å legge beslag på en kruttsterk femteplass. Et annet lyspunkt var at OSS deltok med to kvinnelag, ett for voksne damer og ett med ungdommer. Det er liten tvil om at "herreklubben" OSS nå er blitt landets ledende miljø for kvinnelige sjakkspillere.

- Vi satses på jente- og kvinnesjakk og har blant annet deltatt med damelag i europacupen to år på rad. I år stilte vi med to kvinnelag i NM for lag, og vi stiller også et rent kvinnelag i Østlandsserien, forteller Kristian Trygstad. Han har noen tanker om hva som kreves for å lage vei i vellinga.

- Klubber som ønsker å forbedre sitt arbeid med sjakk for kvinner, må slippe kvinner til i klubbene. Hvis nye, kvinnelige medlemmer møtes med lukkede dører og allerede festnede og etablerte miljøer, er jeg redd for at kvinnene søker seg til

Sølv igjen til SK 1911. Fra venstre lagleder Per F. Olsen, Odd Martin Guttulsrud, Silje Bjerke, Frode Urkedal, Torbjørn R. Hansen og Torstein Bae. (Foto: Ellen Ø. Carlsen)

Bronse til Bergens med (fra venstre) Abdullah Mubsen, Kjetil Stokke og Jonas Rasmussen. Fjerdemann Pål Andreas Hansen var ikke til stede da bildet ble tatt. (Foto: Silje Bjerke)

andre steder. Det tror jeg også en del nysgjerrige menn vil gjøre, påpeker Trygstad.

- Vi er heldige i OSS som har aktive kvinnesjakkspillere som også er viktige miljøbyggere i klubben. Da er det lettere å legge til rette for jentene og kvinnene som ønsker å spille sjakk hos oss. Jeg tror likevel at det er fullt mulig å få gode og hyggelige kvinnelige medlemmer i klubber som ikke har så mange kvinnelige sjakkspillere fra før. Klubber som tar godt imot de nye medlemmene de får, vil også tiltrekke seg kvinner, tror Trygstad.

Som i fjor gikk sølvet til Schakkklubben av 1911. Med seier 2,5-1,5 mot vinnerne som avslutning leverte 1911 en god NM-prestasjon, men jubelen sto langt fra i taket. Bare én gang tidligere har 1911 gått til topps, og det begynner å bli en stund siden: Forrige triumf kom i 1936, i det aller første NM for lag. Klubben håpet å feire sitt hundrede år med gull nr to, men når man endelig klarte å nedkjempe storebror OSS var det plutselig en helt ny konkurrent som var sterkest.

Satsningen fortsetter

For Kristiansund er en viktig milepæl oppnådd, men satsningen på Nordmøre er på ingen måte ved veis ende. Klubben har ambisjoner om nye sjumilsskritt for eliten og bredden. Ikke minst har klubben stor tro på de sterkeste lokale spillerne, Brede Kvisvik og Edwin David.

- Brede blir stormester om han vil selv. Nøkkelen ligger i å bestemme seg for det. Edwin hadde høy rating allerede som 18-åring. Jobbsituasjonen avgjør hvor langt han kommer som sjakkspiller. Jeg kan ikke se noen grenser for noen av dem, sier Aage Sivertsen.

- De er sannsynligvis blant Norges 4-5 største sjakk-talenter, tross moden alder. Det er viktig å gi dem backing i form av muligheter for kyndig sjakktrening og legge forholdene til rette for at de kan spille turneringer. Vår klubb gjør begge deler, tror jeg. Det aller viktigste er dog at vi smiler og har det morsomt omtrent i alle mailer og samtaler, mener suksesslederen.

- All satsning på elitelaget gjøres for å stimulere barn og ungdommer på Nordmøre. Vi har stor aktivitet på skolene og er bare i startgropen, avslutter Aage Sivertsen.

OSS' lilleputter imponerte stort med femteplass i NM. Fra venstre Armin Gbolami, Samuel Riiser, Lars Oskar Hauge og Sebastian Mibajlov. (Foto: Silje Bjerke)

NM for klubblag 2011 Fagernes, 14.-16. oktober

1. Kristiansund Sjakkklubb 20 partipoeng/10 lagpoeng
(Evgenij Romanov, Axel Smith, Brede A. Kvisvik, Kristian S. Holm, Lars Hjelmås, Edwin David)

2. Schakkklubben av 1911 18,5/11
(Torbjørn R. Hansen, Frode Urkedal, Torstein Bae, Odd M. Guttulsrud, Silje Bjerke)

3. Bergens Schakkklub 17/10
(Kjetil Stokke, Abdullah Muhsen, Pål A. Hansen, Jonas H. Rasmussen)

4. Oslo Schakselskap (16,5/9) 5. Oslo Schakselskap II (15,5/9)
6. Nordstrand (15,5/8) 7. Moss (15,5/8) 8. SMPOÅÅ (14/8) 9. Trondheim (13,5/7) 10. Stjørdal (13,5/6) 11. Bærum (13/8) 12. Harstad (13/7) 13. Hønefoss (13/7) 14. Kristiansund II (13/5) 15. Nordstrand III (12,5/7) 16. Tønsberg (12,5/6) 17. Kristiansand (12/6) 18. Oslo Schakselskap III (12/6) 19. Alta (11,5/6) 20. Modum (10,5/5) 21. Nordstrand II (10,5/5) 22. Kristiansand II (10,5/4) 23. Sevlend (10,5/4) 24. Lillehammer (10/5) 25. Oslo Schakselskap IV (10/3) 26. Fredriksstad (9,5/6) 27. Bergen II (9,5/6) 28. Alta II (9,5/5) 29. Tønsberg II (9,5/5) 30. Stjernen (9,5/5) 31. Nordstrand IV (9,5/3) 32. Trondheim II (9/2) 33. Modum II (7/2) 34. Lillehammer II (1/0)

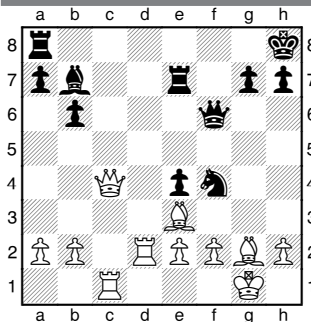
Sterke trekk i NM

Kristiansund (til venstre) var best i NM for klubblag, men det ble også utført sterke trekk nedover på bordene. Her får du seks av NMs beste kombinasjoner.

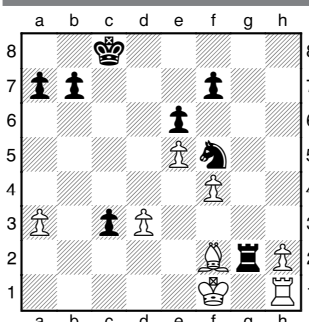
Den mest klassiske kombinasjonen i mesterskapet stod kanskje Bergens' unge talent Pål Andreas Hansen for. Med fikse vendinger utnytter han verdens vanligste mattønster. Prøv deg på Hansens kombinasjon i oppgave 1.

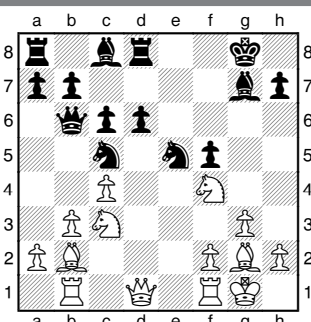
Nr. 1: Hvit trekker

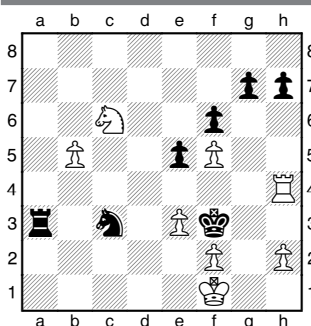
Nr. 2: Svart trekker

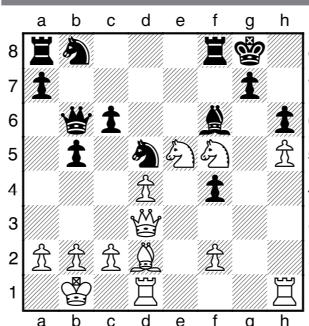
Nr. 3: Hvit trekker

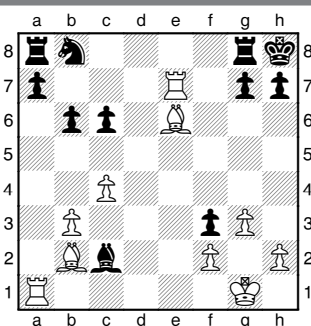
Nr. 4: Hvit trekker

Nr. 5: Hvit trekker

Nr. 6: Hvit trekker

På barnas premisser?

Tiden da den typiske sjakkspilleren var en aldrende mann, og sjakkklubben var en røykfullt “gentlemansklubb”, er for lengst forbi. Sjakkspillere blir stadig yngre, og i dag er det ikke uvanlig å se femåringer på turneringer. “Mikroputt” (U9) er blitt den største klassen i Barnas Grand Prix. Hvordan forholder vi oss til den nye sjakkhverdagen med stadig yngre spillere?

Av Silje Bjerke

Sjakkspillere lever i en annen kultur enn andre idrettsmiljøer. Mens idrettsforbundet har strenge regler mot resultatlistor og rangering av barn under 11 år, har vi barn som er stormestere før de er ute av barneskolen. Men er det sunt å rangere barn som fortsatt går i barnehagen, eller har idrettsforbundets barneidrettsbestemmelser et poeng? Behandler sjakkmiljøet barna som små voksne?

En rivende utvikling

La oss begynne med å se på utviklingen innen barnesjakken de siste tiårene. Blant verdens beste spillere er tendensen åpenbar. Da David Bronstein ble verdens yngste stormester i 1950, var han 26 år – nærmest et fossil etter dagens standard. Vår egen Simen Agdestein ble verdens yngste stormester i 1985, 18 år gammel, mens Magnus Carlsen var 13 år og 4 måneder da han fikk tittelen i 2004. Tidens yngste stormester er Sergej Karjakin, 12 år og 7 måneder gammel i 2002. “Hvis du ikke er stormester når du er 14 i dag, kan du bare glemme det,” har verdensmester Vishy Anand uttalt. Bedre treningsmuligheter med pcens inntog må ta mye av “skylden” for utviklingen, men det ser også ut til at barn starter tidligere – og satser tidligere.

I Norge er tendensen den samme. Barna blir stadig yngre når de starter med turneringer, og er inne i “voksensjakken” i stadig yngre alder. Sammenligner man Barnas Grand Prix-tall fra 2002 med 2010, ser man at 718 barn i alderen 5 til 7 år spilte “BGP” i fjor, mot 478 barn i 2002. Blant de eldre barna er tendensen motsatt: 613 barn fra 11 til 12 år spilte BGP i fjor, mot 877 for ni år siden. Mye kan tyde på at de eldre barna nå – de som har nådd sjetteklassen – enten har tatt steget videre til voksenturneringene, eller de har lagt opp.

- I skolesjakkens æra fra 1955 til 1990 var det å “legge opp” sjakken blant det store flertallet unge svært nært knyttet til det å gå ut av folkeskolen, senere barneskolen, i 13-14-årsalderen, forteller sjakkhistoriker og

Dette er saken

- Barn blir stadig yngre når de entrer turneringsspill og voksenklubbene.
- Hvordan har utviklingen i barnesjakken vært de siste tiårene?
- Hvordan påvirker dette voksenklubbene?
- Med så mange svært små barn i aksjon, bør sjakkmiljøet lytte til idrettsforbundet og tenke nytt?

David Bronstein var verdens yngste stormester i 1951, 26 år gammel. Her fra norgesbesøk tidlig på 90-tallet. (Foto: Rune Andersen)

Sergej Karjakin ble tidens yngste stormester da han var 12 år og 7 måneder gammel. Her noen år senere. (Foto: Wikimedia)

TEMA: BARNESJAKK

tidligere generalsekretær Øystein Brekke. - En langt større andel enn i dag fortsatte også med sjakk i ungdomsskolen da lagmesterskapet for ungdomsskoler var blitt et fullt turneringstilbud i krets og forbund fra 70-tallet, fortsetter han.

- Dagens "SFO-sjakk" skaper i seg selv en dramatisk forskjell i forhold til tidligere tider. For de store antallene er nå slutten på SFO i 3. eller 4. klasse den naturlige endestasjonen for sjakk, mens de i gamle skolesjakktider i den alderen for alvor begynte å bli interessante og gode spillere for skolelaget sitt, sier Brekke.

Med andre ord: Barna begynner tidligere – og mange slutter tidligere.

Brekke ser på innføringen av Barnas Grand Prix i 1989 som et viktig tidsskille i norsk barnesjakk – på godt og vondt.

- Denne innføringen ble et stort tidsskille som bidro til nivåhevingen i norsk barne- og etter hvert juniorsjakk, men samtidig bidro til å svekke skolesjakken som dominerende sjakk- og turneringstilbud til de helt unge. Dermed ble det mye mer aktuelt og naturlig å gi seg med sjakk om man ikke følte man klarte å konkurrere individuelt med de beste eller nest beste. Dermed startet nok aldersgjennomsnittet for alvor å synke, sier Brekke.

- I skolesjakkens æra særlig fram til 80-tallet deltok helt unge sjakkspillere under 10 år med få unntak bare i skolesjakkturneringer, som var lagturneringer. Også der var de lenge mest turneringsaktive fra cirka 9-10-årsalderen og oppover, siden de da naturlig var de beste på laget. Jeg husker at lille Simen Agdestein vakte oppsikt som sjuåring i lilleputtklassen i NM i Sandefjord i 1974, men deretter gikk det minst fire år før han deltok i noen turnering igjen. Til 1971 var det ingen yngre aldersklasse enn junior (U20) i NSF's verden. Da kom lilleputtklassen som hadde aldersgrense 15 år til godt ut på 80-tallet, forteller Brekke.

- En stor endring i barnesjakken i Norge var innføringen av det individuelle NM i skolesjakk fra 1977/78, det som senere ble NM for ungdom og nå kalles NM for barn og ungdom. Etter over 20 år med skolesjakk i Norge ble skolesjakken for første gang også individuell, fortsetter Brekke.

- Da jeg skrev min første lærebok i sjakk, *Spill sjakk 1* utgitt på NKS-forlaget i 1981, var forøvrig valgfag i ungdomsskolen den definerte hovedmålgruppen, forteller Brekke.

Mange ivrige barn på NM for barn og ungdom i Trondheim 2009. Her fra klasse ni år og yngre.

I dag er det få av USF-barna som begynner med sjakk så sent som i ungdomsskolealder. Da er de gjerne allerede sterke spillere med høy rating – eller har forsvunnet ut av miljøet.

Barna inntar voksenklubbene

Denne utviklingen får utvilsomt også konsekvenser for miljøet i voksenklubbene. Magnus Monsen forteller på side 5 at det var 16-årsgrense i sjakkklubben da han var barn. Også Ole Christian Moen, medlem og tillitsvalgt i Oslo Schakselskap i mer enn 40 år, kan fortelle om et annet miljø for en tid tilbake.

- Da jeg var barn kunne du skjære luften i klubblokalene i blokker og bære den ut, forteller han. - Røyking var in. Røykeforbudet kom på 70-tallet. Ellers var det sosiale miljøet langt mer levende da. Folk brukte klubben som et sted å være på et annet vis enn i dag. Med konkurranse fra TV og internett kan det være vanskelig å få den tiden tilbake, sier han.

I dag har Oslo Schakselskap et stort barnemiljø, og mange barn møter opp på klubbkveldene, også i voksenklubben.

- Skolesjakken i Oslo har stått sterkt helt siden krigen. Trygve Waage og Petter Henrik Lysedal er to tidligere ildsjeler som kan nevnes, forteller Moen. - Noen har vært flinke til å integrere de beste og mest interesserte skolesjakkspillerne i klubblivet, men det er dette som er den store utfordringen. To separate forbund, og separate sjakk- og skolesjakkklubber er åpenbart negativt for rekrutteringsarbeidet, men siden 1971 påkrevet på grunn av offentlige støtteregele, sier Moen.

- Synes du det er en positiv utvikling med flere barn i voksenklubbene, eller hadde det vært bedre om barn hadde egne kvelder hvor de traff venner i samme aldersgruppe?

- Svaret er både og. Det må ikke bli slik at voksne fortrenses, men rekruttering er helt nødvendig for at klubbene ikke skal dø ut. I OSS sine Grand Prix-turneringer har Atle Grønn forsøkt å finne en balanse, hvor barn slippes til uten at støynivået blir ødeleggende for de voksne som skal spille. Man må etter mitt syn se på hver gruppes sosiale behov, og dra nytten av at sjakk er en sport som kan drives på like vilkår av unge og gamle. La for eksempel gjerne unge og gamle spille på samme lag, sier Moen.

En annen med lang erfaring fra barnesjakk, både som spiller og organisator, er tidenes første offisielle lilleputtnorgesmester, Erik Fossan. Klasse lilleputt ble arrangert som en NM-klasse i Landsturneringen for første gang i 1984, med aldersgrense 15 år, og Fossan vant et seriøst mesterskap. - Jeg ble norgesmester etter en lang og hard stikkamp mot Sverre Skogen. Stikkampen varte i totalt seks dager! En tok det således alvorlig å få kåret en norgesmester på skikkelig vis. Sett i ettertid virker det jo totalt overdrevet med en slik langvarig stikkamp for barn på 13 år, sier Fossan.

I dag er Fossan en av ildsjelene i Stavanger sjakkklubb, en klubb der barnemiljøet alltid har stått sterkt, men hvor barnesjakken har blomstret ytterligere de siste årene.

- Hos oss har ikke barna vært dominerende i selve voksenklubben, forteller Fossan. - Fra min barndom husker jeg at det

“Barn (under 12 år) kan ikke delta i konkurranser sammen med voksne, der det er startlister, rangering og premiering”

NIFs barneidrettsbestemmelser

gikk fint med noen barn i voksenklubben, men det er viktig at barna ikke blir i flertall. Da føler de voksne at de er med i en barneklubb og man risikerer dermed at klubben blir mindre attraktiv for voksne. Jeg tror at det er en fordel at barna har sine egne klubbmiljø og at det primært er i turneringer at en blander barn og voksne, sier Fossan.

Sjakk og idrett på kollisjonskurs

Med sine åpne turneringer for både barn og voksne, er sjakkmiljøet på kollisjonskurs med store deler av idretts-Norge. I Norges Idrettsforbunds barneidrettsbestemmelser, kan man lese:

“Barn (under 12 år) kan ikke delta i konkurranser sammen med voksne, der det er startlister, rangering og premiering”.

- At barn ikke skal kunne konkurrere sammen med voksne ser vi sjakkspillere på som en meningsløshet, mener Ole Christian Moen. - I sjakk har det for eksempel alltid vært adgang til å utbetale pengepremier, selv om ingen er blitt rike av dem, sier han.

*Bjarte Leer-Salvesen,
styremedlem i Ungdom-
mens Sjakkforbund.
(Foto: Privat)*

Er det riktig å rangere barn helt ned til seks år med resultatlister?

- Da jeg spilte min første Landsturnering i 1987, var lilleputtklassen den yngste aldersklassen. Senere har stadig yngre klasser vokst frem i Landsturneringen og i Barnas Grand Prix. Det er svært gledelig.

- Men i denne utviklingen har vi ikke hatt en ryddig og ordentlig debatt om nedre grense for konkurransesjakk. Det er på tide nå, for eksempel under neste årsmøte. Og da tenker jeg det er naturlig å se på hvilken måte vi kan unngå å rangere de aller yngste sjakkspillerne med resultatlister.

Men det er ikke bare i forhold til konkurranse med voksne at sjakkmiljøet skiller seg fra idretten. I sjakk har det alltid vært vanlig å rangere barn med resultatlistene, og med større pokaler til de på seierspallen. Vi kårer norgesmestere helt ned til ni år, mens det i idretten ikke er lov å konkurrere utenfor sitt lokalmiljø før man er 11 år. Er resultatjaget for stort i sjakken? Bør resultatlistene og de store pokalene fjernes for de yngste barna?

- Dette dreier seg om frafallsproblematikken, utdyper Mari Bjone i Norges Idrettsforbund. - Hvis noen alltid kommer sist på resultatlista, kommer de til å slutte. Forskning viser at barn holder på med sin aktivitet fordi de synes aktiviteten i seg selv er morsom, ikke fordi det er viktig for dem å vinne, sier hun.

Bjone får støtte av professor og tidligere rektor ved Norges Idrettshøgskole, Gunnar Breivik. Han mener man gjør barna en bjørnetjeneste ved å prøve å motivere dem med resultatlistene.

- Det er helt greit å lære barn å konkurrere, men det spørs helt på rammen rundt konkurransen. Hvis barna får inntrykk av at dette er utrolig alvorlig og at det får konsekvenser om de presterer godt eller dårlig, så er det å gjøre dem en bjørnetjeneste. Barn må motiveres av en indre glede til det de holder på med, mer enn resultatet. Konkurranse er en forutsetning for all sportslig aktivitet, men her er det rammen rundt som er viktig, sier Breivik.

Å gi større pokaler til de øverste på resultatlista, er derfor ikke noe professoren har tro på. - Premieringen bør være lik.

- Jeg føler at idrettsforbundet har dratt det sosialdemokratiske likhetsprinsippet alt for langt.

Erik Fossan

Det skal være gleden ved aktiviteten, og ikke resultatet, som motiverer, understreker han.

- Gale foreldre er det største problemet, sier Bjone i Idrettsforbundet. - Det blir mye press og vi får utbrente barn som mister motivasjonen hvis vi fokuserer på resultatene.

Vinnere og tapere

Det er bare i Norge det finnes slike klare bestemmelser for barneidrett. Bestemmelsene ble for første gang introdusert i 1987, og er absolutte for medlemmer i idrettsforbundet. Flere ildsjeler i sjakkmiljøet er skeptiske til NIFs regler.

- Jeg føler at idrettsforbundet har dratt det sosialdemokratiske likhetsprinsippet alt for langt, sier Erik Fossan. - Man tar fra barna mye konkurransegleden ved ikke å kunne kåre en vinner. Det hadde vært nærmest umulig for meg å drive en klubb og

Odd Birkestrand, tidligere rektor og leder på Masfjorden. (Foto: Tore Hansen)

Er det riktig å rangere barn helt ned til seks år med resultatlistene?

- Hos oss har vi vel knapt hatt så unge turneringsdeltagere. Umiddelbart slår det meg som tilsomt med rangering av så små barn.

- Uten å ha reflektert mye over dette, vil jeg mene at åtte år bør være en grense nedover, kanskje til og med høyere.

TEMA: BARNESJAKK

skape motivasjon hos barna for å bli flinkere om konkurranseelementet hadde manglet, sier han. - En stor fordel er jo dessuten at monradsystemet gjør at alle fort får møte spillere på eget nivå og dermed går de aller fleste gjennom en turnering med å vinne minst ett parti. Her bommer for eksempel fotballen mye med å sette sammen lag vilkårlig i grupper. Noen lag møter da hele tiden for sterk motstand og andre får ikke utvikle seg fordi de møter for svake lag, mener Fossan.

Fossan påpeker at flere nye tiltak er blitt gjort for å tilpasse seg den nye hverdagen med stadig yngre barn.

- Jeg synes at en i dag har blitt flinkere til å passe på at det ikke skapes tapere selv om en kårer vinnere, sier han. - I alle barneturneringer får alle premie, mot kun den beste tredjedelen i min barndom, og dessuten har vi i dag nybegynnerklasser for de ferskeste, noe som ikke eksisterte i min barndom. Som leder bruker jeg dessuten mye tid på å vektlegge at det er taperen som lærer mest i et parti. Mine elever vet godt at jeg kun fikk et halvt poeng av åtte i min første turnering, men at jeg likevel senere ble norgesmester, forteller han.

- Vi legger også vekt på den sosiale faktoren gjennom jule- og sommeravslutninger med bingo, mat og konkurranser, ved å reise på sjakkleire og turneringer, lagturneringer og så videre. Jeg føler således absolutt at det er mulig å skape et godt miljø

- Å slutte med resultatlister og rangering har vi ikke råd til i sjakken. Det er bare tull.

Simen Agdestein

med gode sosiale relasjoner selv om en har med konkurranseelementet. De som velger sjakk og sport gjør jo nettopp dette fordi de liker å konkurrere, sier Fossan.

Fossan får støtte fra sjakklegende og tidligere landslagsspiller i fotball, Simen Agdestein.

- Å slutte med resultatlister og rangering har vi ikke råd til i sjakken. Det er bare tull, sier Agdestein. - Det er jo slik at man taper eller vinner i sjakk, og jeg tror ikke det gjør så mye at noen taper en del. Min erfaring er at for de fleste barn er dagen redda når de vinner ett parti, noe de aller fleste gjør i løpet av en turnering.

Overgangsstrid i barneforbundet

Årets NM for lokallag så flere barn melde overganger til andre klubber like før mesterskapet. Debatten blomstret raskt innad i sjakkmiljøet. En av dem som reagerte var Per F. Olsen, styremedlem i SK av 1911s Ungdom og Oslo Sjakkets Ungdom, og tidligere sentralt tillitsvalgt i Ungdommens Sjakkforbund.

- Intensjonen med NM for lokallag er at man skal ha en lagkonkurranse mellom USF-klubber, sier Per Olsen. - Etersom medlemsmassen i klubbene og ferdighetene på enkeltpillere er forskjellig, sier det seg selv at noen klubber ikke klarer å stille lag, og at nivåforskjellene klubbene i mellom kan være store.

- Det er ingen katastrofe at enkeltpillere ikke får spille, eller klubber ikke kan stille i et NM for lokallag. Vi har en rekke gode spillere som opp gjennom tidene ikke har fått stille i lagmesterskap. Dersom spillere i enkelte lokallag får tilbud om overgang for å kunne spille, så forringes prestisjen til

NM eller vitsen med dette som norgesmesterskap faller bort. Da får vi kun en massemonstring der man kan mikse lag, fortsetter Olsen.

- Dette forsterkes ved at man gjør forsøk på å toppe lag i håp om NM-tittel. NM for lokallag hadde tapt fullstendig sin verdi dersom for eksempel Frode Urkedal, Johannes Kvisla, Nicolai Getz og Jon Ludvig Hammer noen år tilbake hadde stilt på samme lag, selv om de kjenner hverandre godt, og 1911 og OSS tilhører nabobydeler i Oslo, sier Olsen.

- Noen av disse overgangene er kortsiktige uten at spillere ved overgang har tilknytning til det lokallaget han/hun skal spille for. Enkelte overganger fratar spillerens opprinnelige lokallag mulighet til å stille lag eller svekker dette laget. Vi vil også kunne få fortrenning av mottakerlagets egne spillere, fortsetter Olsen.

Turneringssjef i Ungdommens Sjakkforbund, Kjetil Stokke, er lagleder for Bergens SKU, en av klubbene som fikk flere

TEMA: BARNESJAKK

Agdestein tror heller ikke på idrettsforbundets regel om at man bare kan delta på lokale, og ikke regionale eller nasjonale, konkurranser fram til man er 11 år. - Jeg tror det nasjonale miljøet innen sjakken er veldig viktig, noe jeg har sett på landslagssamlinger for barn på NTG, sier Agdestein.

Simen forteller at på Norges Toppidrettsgymnas, der han lenge var sportssjef for sjakklinja, var barneidrettsbestemmelsene ikke populære blant sportssjefene. - Regelen er kanskje ikke så dum for fotball for eksempel, og de som lagde reglene vet sikkert hva de gjorde, men for sjakk blir denne regelen rar for meg, sier han.

Leder i Ungdommens Sjakkforbund, Espen Andersen, tror det er viktig at konkurranseelementet ikke blir for dominerende blant barna.

- Jeg mener, og det er min personlige mening og ikke nødvendigvis forankret i styret, at sjakk er mye mer en konkurranse, sier han. - Konkurranse er en naturlig del av sjakken, men hvis vi skal få et barn til å få sjakk som en livslang hobby, må vi også utvikle sjakkens mangfoldighet, gleden over å ha spilt et godt parti, gleden over å skape noe, eller som jeg personlig sier: Gleden over å ofre på f7. Klarer vi å få forankret sjakkens kompleksitet i sjakkundervisningen vil ikke resultatet i konkurransen være avgjørende.

nye spillere fra andre klubber rett før mesterskapet. Han er ikke enig i Olsens kritikk.

- Den største årsaken til at vi hentet inn en del spillere før mesterskapet var at flest mulig skulle få være med å spille. For eksempel skulle hverken Masfjorden, Fana eller Caissa stille lag i år, sier Stokke.

- Jeg synes det er helt ok at spillere går til andre klubber i denne turneringen dersom den klubben de spiller for ikke makter å stille et lag som har samme ambisjoner som spilleren selv. Så kort fortalt: Grunnen til overgangene er at flest mulig ivrige sjakkspillere skal få spille.

Turneringssjefen er ikke redd for at resultatfokus skal bli for stort hos barna.

- Per dags dato er det lite som tyder på at USF har for stort resultat- og elitfokus. Landslagsgruppene vokser jo for hvert år og færre av de beste er med hvert år, sier Stokke.

- Mange dyktige instruktører jobber jevnlig med å finne denne balansegangen, sier USFs leder. - Når dette er et fokuset hos instruktøren, vil ikke resultatlistene være viktige, men i en konkurranse vil man - med eller uten resultatliste - vite hvor mange seire eller tap man har. Det som da er viktig er at alle deltakerne blir premiert og har hatt en mestringsfølelse.

Professor Gunnar Breivik ved Norges Idrettshøgskole mener at man gjør barn en bjørnetjeneste ved å motivere med resultatlistene. Mange i sjakkmiljøet er uenige med professoren. (Foto: Norges Idrettshøgskole)

- Når vi sammenligner oss med NIF og barneidrettsbestemmelsene så mener jeg at USF har et litt annet fokus, sier Andersen. - NIF har som mål at alle skal være med, jeg mener at USF skal ha som ledestjerne at alle skal få tilbud om å være med, og at de som velger det skal bli godt ivaretatt.

*Uenige:
Per F. Olsen
og Kjetil
Stokke.*

- Tror du sjakken kunne rettet seg etter idrettsforbundets regler og på sikt blitt med i Norges Idrettsforbund, eller er det alt for stor forskjell på sjakk og idrett, slik at dette ikke er mulig eller ønskelig?

- Ja, sjakken kunne rette seg etter NIFs barneidrettsbestemmelser, men det vil medføre store endringer rekrutteringsmessig, sier Andersen. - Da ville vi hatt én organisasjon og klubbene måtte drive en form for yngres avdeling, støtteordningene ville endret seg betraktelig, så økonomisk ville det vært en stor utfordring for sjakken. Hvis vi skal løfte blikket litt, og se sjakk som en del av et utvidet dannelsesbegrep, og at det for sjakkens egenart er viktig at sjakken blir spredd rundt i landet, tror jeg det vil være en fordel å opprettholde sjakken utenfor idrettsbevegelsen. Dette fordi vi kan henvende oss til yngre grupper og bygge en basis i sjakkens egenart, sier Andersen.

Flere barn til VM

Norge har stadig flere unge spillere som hevder seg i internasjonale barnemesterskap, og Ungdommens Sjakkforbund vedtok nylig at mange flere barn skal få reise til VM og EM de neste årene. Tidligere har det bare vært én spiller av hvert kjønn i klassene U12, U14, U16, U18 og U20.

Det å sende barn under 12 år til VM og EM, er professor Gunnar Breivik i utgangspunktet skeptisk til, fordi rammen rundt blir for seriøs. - VM og EM høres alvorlig ut, så det bør vente til man er eldre, sier han. Her er han igjen på linje med

Idrettsforbundet, der nedre aldersgrense for internasjonale mesterskap er det året man fyller 13 år.

- Er løsningen for Ungdommens Sjakkforbund å sende stadig flere barn til store internasjonale turneringer? Bidrar ikke dette til større resultatfokus blant små barn og ivrige foreldre?

- Her mener jeg du tillegger USF feil motiver, sier leder i Ungdommens Sjakkforbund Espen Andersen. - USF ønsker at alle som er tatt ut av Uttakningskomiteen skal få reise. Grunnen til at også god plassering i NM nå er kvalifiserende, er at styret ønsker at de beste spillerne prioriterer å spille NM og spille i sin aldersklasse under disse mesterskapene. Vi tror at å åpne for flere enn enerne vil føre til mindre konkurransepress under kvalifiseringene og en større sosial tilhørighet under de internasjonale mesterskapene, sier USF-lederen.

Her er Andersen inne på en annen tankevekkende utvikling innen barnesjakken. I Landsturneringen 2011 stilte 45 barn og ungdommer (under 20 år) i "voksenklassene" (ratingklasse 1-5 og Mester) istedenfor egen aldersklasse. Dessuten velger stadig flere å stille i en høyere aldersklasse enn den de naturlig tilhører. Debatten har gått i sjakk-Norge. Bra med større utfordringer, mener noen. Fokuset på resultatet og frykten for å mislykkes er blitt for stor hos små barn, mener andre. Med sitt vedtak om kvalifisering til VM håper styret i USF å få barna til å stille i egen aldersklasse.

Marianne Lund, leder i Tromsø sjakkklubbs ungdom og Troms ungdomssjakkrets. (Foto: Beate Forså)

Er det riktig å rangere barn helt ned til seks år med resultatlister?

- Jeg mener det er galt å rangere barn helt ned til seks års alder med resultatlister.

- I Tromsø publiserer vi aldri de fullstendige resultatlistene på barneturneringer. Vi har ingen interesse av å kåre tapere, bare vinnere. Derfor blir de øverste navnene kunngjort, mens resten kommer i kategorien "deltakere". Vi passer på at ingen barn kikker på pcen under selve turneringen.

- Mange ferske foreldre på sin første reise til en "stor" turnering forteller at de synes det er brutalt å henge opp lister på veggen, der små barn står på aller siste plass, og noen lurer endog på om det er lov. Det er på tide at også sjakken tar i bruk de moderne trivselsprinsippene for barneidrett i Norge.

TEMA: BARNESJAKK

Hva med Carlsen?

Den mest markante utviklingen i norsk sjakk det siste tiåret, må vel likevel være Magnus Carlens suksesser. Hvor viktig har resultatlistene vært for Carlens sjakkinteresse?

- Om rangering og resultatlistene er riktig, spørres på hva som er formålet, sier Carlens' far, Henrik Carlsen.

- Hva som er det beste for flertallet, vet jeg ikke. Men hvis målet er å få fram de beste, må de få konkurrere, og de må få vite hvem som vant. Dette var i hvert fall helt avgjørende for Magnus da han var barn. Konkurransen var en stor motivasjon for han. Han deltok første gang på EM som 11-åring. Hvis han ikke hadde fått deltatt på noe i utlandet eller noen store mesterskap, er det helt usannsynlig at han hadde blitt veldig, veldig god og holdt den motivasjonen han har hatt, sier Carlsen.

Og sier som Anand: - Når man er 12-13 år er toget gått.

- Skiller sjakk seg her fra andre idretter?

- Det vet jeg ikke, men sjakk er jo i hvert fall veldig konkurranseorientert og individualistisk.

- Jeg har ingen mening om hvorvidt rangering av barn er riktig eller ikke, understreker Carlsen. - Det spørres helt hva som er formålet med aktiviteten. Hva som er best for bredden er vanskelig å si. Men for Magnus hadde konkurranseelementet i hvert fall stor betydning, sier han.

Hva nå?

Aldri før har Norges yngste spillere holdt så høyt nivå. Stadig flere unge barn hevder seg i internasjonale mesterskap, og når en skyhøy rating før de er blitt 13 år. Samtidig har USFs medlemstall stått stille de siste 20 årene. Finnes det en løsning for både bredden og eliten?

Konkurransespektet i sjakk var en stor motivasjon for Magnus Carlsen da han var barn, forteller pappa Henrik. (Foto: Daniel S. Lauten)

Nytt innen sjakk

Av Kim Astrup

**Fritz 13
Dataprogram
Chessbase 2011**

Chessbase åpner med produktbeskrivelsen av Fritz 13 på følgende måte:

“Let’s Check is a revolutionary new feature of Fritz 13 that will change the chess world.”

Det er ikke ofte man ser Chessbase uttale seg på denne måten, og det er et tydelig tegn på at denne versjonen av Fritz er noe utenom det vanlige. Det revolusjonerende er altså den nye funksjonen *Let’s Check*.

Denne funksjonen innebærer at hver gang man analyserer en stilling, sendes computeranalysen til en gigantisk online chessbase database. Dermed får man automatisk tilgang til computeranalyser fra andre brukere. På denne måten vil man raskt få tilgang til dybdeanalyser av nesten hvilken posisjon man måtte ønske, som allerede er generert av de beste dataprogrammer i verden (som Houdini, Stockfish og Rybka).

Let’s Check kan således sammenlignes med at man får tilgang til en supercomputer. *Let’s Check* vil fortsette med oppdateringer med nyere og dypere analyser etter hvert som disse blir tilgjengelige. Computeranalyser med større dybdenivå vil automatisk erstatte tidligere analyser, og dermed vil *Let’s Check*- databasen, etter hvert som tiden går, stadig få bedre og mer presise analyser av de ulike åpnings-systemene. Hele komplekset av moderne åpnings-teori er bygget inn i systemet, og *Let’s Check* fremskaffer den siste statistikk for de ulike åpningsvarianter.

Åpningsboken blir oppdatert ukentlig, og vil vise hvilke varianter som er i vinden og hvor gode de er. En tilleggsbonus er

seks måneders premium medlemskap til Playchess.com.

Det er viktig å understreke at det er opp til hver bruker om vedkommende vil sende sin egen computeranalyse til *Let’s Check*-databasen. I noen tilfeller er det klart at man ønsker å holde ens egne computer-analyser av spesialvarianter for seg selv, og dette er selvfølgelig fullt mulig.

Let’s Check-funksjonen er ikke den eneste forbedringen sammenlignet med Fritz 12. Forbedrede databasefunksjoner og interface i Windows Office 2010, samt en ny og bedre analysemotor, som visstnok skal være bedre egnet for dybdeanalyser, er andre forandringer.

Fritz 13 og *Let’s Check*-prosjektet er et meget ambisiøst foretagende, med potensielt dyptgripende implikasjoner for sjakken. Det blir interessant å se hvordan *Let’s Check*-databasen vil utvikle seg i det kommende år, med sin kontinuerlige analytiske fordykning i sjakkens hemmeligheter.

Det er neppe noen tvil om at Fritz 13 er en viktig nyvinning innenfor computersjakken, og at den fremover vil være et viktig analyseverktøy for den praktiske spiller.

Mer om Morten Sand

Etter intervjuet med Morten Sand (bildet) i forrige nummer av Norsk Sjakkblad, fulgte Norges kanskje mest populære sjakkblogger, Sven Wisløff Nilsen, opp med et utfyllende intervju med Sand. Her kan du blant annet lese mer om Sands tanker rundt OL i 2014, og hva som er hans beste sjakkminne.

På “Sjakkfantomet”s blogg kan du også gå gjennom grundig kommenterte partier, prøve deg på quizer og lese annet sjakkrelatert stoff. Bloggen finner du på sjakkfantomet.blogg.no.

Flotte lokale turneringer

Flere klubber har den siste tiden satset ekstra på sine lokale turneringer, med glimrende internettdekning og flotte spilleforhold.

Storslått i Harstad

Deltakere i Harstad Open / Hans Eriksens minneturnering kan melde om en av årets flotteste NVGP-turneringer, både nivåmessig og sosialt. "Aldri har jeg vært på en sjakkturnering med så mye arrangement for de inviterte spillene. Det var helt fenomenalt," skriver IM Axel Smith i sin blogg. "Stort takk til Stein Jensen og Nils Jacob Schjelderup med flere! Avslutningmåltidet ble også svært trivelig. Og med fem minutter igjen i Harstad kom nordlyset og danset på himmelen. Magisk! En grande finale på en fantastisk uke," fortsetter Smith.

Turneringen var sponset av Tromsø 2014, og blant deltakerne var stormesterne Carsten Høi og Heikki Westerinen, internasjonale mestere Axel Smith, Bjarke Sahl, Emil Hermansson og Kalle Kiik, og kvinnelig FIDE-mester Ellinor Frisk. Men ingen av disse gikk til topps. Det gjorde Jon Røyset fra Tromsø. Etter en avsluttende seier mot GM Høi endte backgammon-verdensmesteren på knallsterke 5,5 av 6 poeng og en ratingprestasjon på hele 2624.

Jon Røyset best i storslått turnering i Harstad. (Begge foto: Torstein Bae)

Fantastisk nettdekning i Trondheim

Trondheim Sjakkforenings Knut Brokstads minneturnering i oktober, imponerte særlig med sin internettdekning. På nettet kan man se 99 bilder, alle partiene i turneringen, og ikke minst kombinasjoner og oppgaver fra turneringen, kommentert av IM Nikolaj Ninov og Bent Hestad. Turneringen hadde også et sterkt deltakerantall med hele 60 deltakere fra 19 forskjellige klubber. Arrangørklubbens IM Nikolaj Ninov gikk til topps. Mer om turneringen på www.tsf.no.

Stor jubileumsturnering i Sandefjord

Sjakkklubben Caissa i Sandefjord slo på stortromma med sin 75-års jubileumsturnering, og satset blant annet på høyere premier og jubileumsrabatter i startkontingent til trofaste deltagere. Som vanlig ble turneringen i Sandefjord en av årets største, med 71 deltakere. Sjakkspillere trives i Sandefjord - og det skulle passe bra for arrangøren av Landsturneringen 2012. A-gruppen ble vunnet av stormester Normunds Miezis fra Latvia, mens unggutten Eivind S. Berntsen fra Nordstrand tok pokalen i gruppe B. Mer om turneringen på www.caissa.no.

Normunds Miezis oppskriftsmessig til topps i Sandefjord.

Sadler suveren - Elsness og Kvisvik nappet

• Utrolig comeback • To norske tittelnapp

De beste: Jon Ludvig Hammer (nr 2), Matthew Sadler (nr 1), Sipke Ernst (nr 3) og i ELO-gruppen Erlend Mikalsen (nr 2), Per Omtvedt (nr 1) og Geir Moseng (nr 3). (Foto: Eirik Gullaksen)

En prestasjon i verdensklasse, et GM-napp og et IM-napp var høydepunktene under Oslo Chess International.

Av Silje Bjerke

- Det var veldig hyggelig at Frode Elsness med sitt andre GM-napp og oppnådd ELO-krav på 2500 tok to lange steg mot GM-tittelen, oppsummerer arrangør Hans Olav Lahlum. - Og det var flere andre hyggelige overraskelser av de norske tittelkandidatene som deltok, særlig med Brede Kvisviks første IM-napp og ny fremgang for gamle venner som Geir Sune Tallaksen Østmoe og Stig Gabrielsen. Kanskje aller mest gledelig likevel med god deltakelse og til dels stor

entusiasme fra en ny generasjon norske sjakktalenter født siste del av 1990-tallet eller på 2000-tallet! sier Lahlum.

Her må særlig Lars Oskar Hauge (13) fra Oslo Schakselskap trekkes fram. Med 4,5 av 9 poeng hadde han en ratingprestasjon på hele 2327. I B-gruppen imponerte hans klubbkamerater Armin Gholami og Eskil Ekeland Grønn med solide ratingfremganger.

Utrolig comeback

Men norske talenter til tross, ingen hadde en sjanse mot engelske Matthew Sadler, som etter å ha vært borte fra turneringsspill i 12 år, har gjort et fantastisk comeback. Siden han begynte å spille turneringssjakk igjen i fjor, har han vunnet flere sterke turneringer,

og i Oslo tok han åtte av ni poeng med en ratingprestasjon på 2849. - Jeg har ikke sett noen andre leke seg så lett med 2600-spillere før, og jeg har sett blant andre Magnus i aksjon, forteller Frode Elsness.

- Tror du han kommer helt opp i verdenseliten etter hvert?

- Jeg tror absolutt han kunne det. Han har åpenbart evnene. Samtidig fortalte han at han spiller mye mer avslappet når det ikke er så viktig hvordan det går og kanskje derfor spiller bedre som amatør. Jeg tror ikke han er interessert i å satse mot verdenstoppen. Han mangler sikkert litt på åpningsforberedelsene, og det er slikt som tar tid å forbedre, sier Elsness.

- Jeg har ikke sett noen andre leke seg så lett med 2600-spil- lere før, og jeg har sett blant andre Magnus i aksjon.

Frode Elsness om vinner Matthew Sadler.

Elsness vs Sadler (Foto: Eirik Gullaksen)

Elsness mot GM-tittel

Moss Schakklubb's Frode Elsness kom selv på fjerdeplass, og tok et viktig stormesternapp samtidig som han passerte 2500 i rating. Dermed gjenstår bare ett stormesternapp før Norge har fått sin 11. stormester.

- Når blir du stormester?

- For det første vet jeg ikke om jeg blir stormester noen gang. Jeg er usikker på

hvor mye jeg kommer til å spille og hvor mye jeg har tid til å trene. Derfor hadde det selvfølgelig passet fint å få det unagjort så fort som mulig, sier Elsness.

- Samtidig har jeg brent meg på å være for optimistisk tidligere. Jeg trenger et

GM-napp til. For at det skal være sannsynlig å klare det i første turnering bør man kanskje ha en spillestyrke rundt 2650. Hvis man har en spillestyrke på 2600, er det 50 % sjans for å klare det i neste turnering så sant det ligger til rette for det.

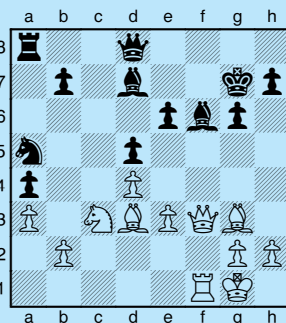
Sadler briljerer

Den nederlandske stormesteren Sipke Ernst gjorde den litt tvilsomme beslutningen å spille Slavisk mot turneringsvinner Sadler. Mon tro om Ernst var klar over at Sadler har skrevet en kritikerrost bok om nettopp denne åpningen?

Kommentarer ved
IM Torbjørn R. Hansen.

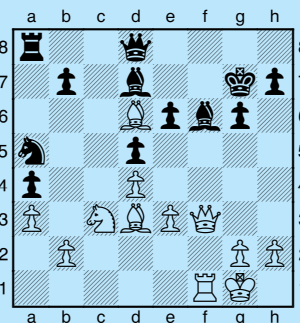
Matthew Sadler – Sipke Ernst

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Sc3 Sf6 4.e3 Lf5 5.cxd5 cxd5 6.Db3 Lc8 7.Sf3 Sc6 8.Se5 e6 9.f4 Le7 10.Ld3 0–0 11.0–0 Sd7 12.Ld2 Sdx5 13.fxe5 Ld7 14.Tf3 Sb4 15.Le2 a5 16.a3 a4 17.Dd1 Sc6 18.Ld3 g6 19.De2 f6 20.exf6 Txf6 21.Taf1 Kg7 22.Le1 Txf3 23.Dxf3 Lf6 24.Lg3 Sa5

25.Lc7! Dronningen er nødt til å holde dekningen av løperen på f6, for etter 25...Dxc7 følger 26.Dxf6+ Kg8 27.Lxg6 med snarlig matt. Ikke overraskende har det mest gått galt for nederlenderen.

25...De7 26.Ld6 Dd8 27.Lc7 De7 28.Ld6 Dd8 Sadler er selvfølgelig ikke ute etter trekkjentakelse og remis. Løperen på d6 hindrer svarts tunge offiserer i å komme over til forsvaret av kongefløyen.

Med sitt neste trekk planlegger hvit å få inn en dødelig bondekile. 29.h4!

Problemet til svart er at det ikke er stort å gjøre mot bondens frammarsj til h6.

29...Sc6 30.h5 Le8 31.h6+! Så enkelt kan det gjøres! Hvis 31...Kg8 følger 32.Dxf6, mens mot 31...Kf7 er 32.Sxd5! det mest effektive og svarts stilling raser sammen. 1–0

- Dermed er nok sannsynligheten ikke så stor med det første hvis min spillestyrke samsvarer med ratingen på 2506, fortsetter han.

- Vi får se hva som skjer framover. Jeg har noen ting spillemessig som jeg litt tilfeldig jobbet med før denne turneringen. Jeg prøver å fortsette litt med det, så får vi se om det kan gi resultater, sier Elsness.

- Kan du fortelle litt om turneringen din. Hadde du god kontroll hele veien?

- Jeg var rusten i starten. Jeg hadde ikke spilt siden Landsturneringen, men trent jevnt over tid. Jeg var litt heldig i starten og vant de to første partiene til tross for en del unøyaktigheter og dårlige vurderinger underveis. I første runde dro jeg til med en komplisert

De to beste norske spillerne i Oslo Chess International møttes i siste runde. Elsness trengte remis mot Hammer for å sikre stormesternippet, og klarte det. (Foto: Eirik Gullaksen)

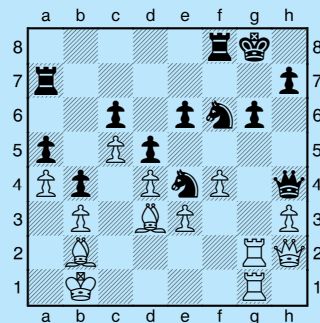
Elsness' beste

Kommentarer:

IM Torbjørn R. Hansen

Frode Elsness - Sergej Volkov (2614)

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Sf3 Sf6 4.Sc3 a6
5.e3 b5 6.b3 Lg4 7.h3 Lxf3 8.gxf3
Sbd7 9.f4 e6 10.c5 g6 11.Ld3 Lg7
12.Lb2 Sg8 13.Dc2 Se7 14.a4 b4
15.Se2 a5 16.Sg1 Sf5 17.0-0-0 Sh4
18.Kb1 0-0 19.De2 Sf6 20.Sf3 Se4
21.Se5 Lxe5 22.fxe5 f6 23.exf6 Sxf6
24.Thg1 Ta7 25.f4 Se4 26.Dc2 Sf5
27.Tde1 Sfg3 28.Dh2 Dh4 29.Tg2
Sh5 30.Teg1 Shf6

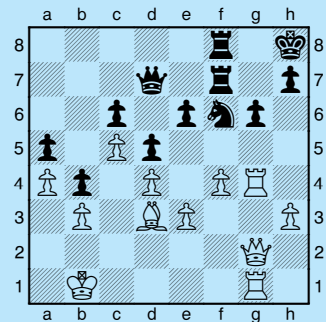
I dette partiet skal vi se at Elsness virkelig behersker tunge strategiske stillinger der han kan utmanøvrere motstanderen.

Vi ser at svart har en imponerende springer på e4 og dersom hvit skulle finne på å spille Lxe4 vil det bare dukke opp en ny sterk springer på samme felt. Elsness starter derfor en operasjon som går ut på å bytte bort løperen på c1 mot springeren på f6. Bare på denne måten kan han ta kontrollen over e4-feltet.

31.Lc1! Løperen tar fatt på den lange veien mot h4-feltet.

31...Kh8 32.Ld2 Sh5 33.Le1 Dd8 34.Tg4! Det er ingenting som kan stoppe Le1-h4. **34...Taf7 35.Lh4 Dd7**

Med sitt neste trekk presser hvit mot springeren på e4 slik at en av springerne må til f6. **36.Dg2 Shf6 37.Lxf6 + Sxf6**

Hvits plan er fullført. I den neste fasen har hvit full fokus på å forbedre brikene optimalt siden svart har lite aktivt å finne på. Stillingen virker kanskje så låst at det er vanskelig å komme videre, men hvit har flere trumfkort i ermene. Ett av disse er planen h3-h4-h5 som vil framtinge en svakhet hos svart.

38.Tg5 Tg7 39.h4 Tff7 40.Dh3 Te7 41.Kc2 De8 42.Le2 Df8

10-trekkskombinasjon hvor jeg ofret to offiserer. Jeg hadde feilvurdert en variant hvor han ofrer tilbake og får avgjørende motangrep. Heldigvis så han ikke det. I runde tre fikk jeg betale for mitt usikre spill da jeg møtte langt sterkere motstand i Jan Smeets. Jeg tapte en god stilling med bonde over etter et par stygge overseelser, forteller Elsness.

- Derfra bestemte jeg meg for å spille litt sikrere. Det fungerte bra. At jeg skulle klare å rolig presse ned to 2600-GM'er i 6. og 7. runde var noe overraskende, men veldig deilig.

- Jeg ble nok litt overmodig i 8. runde. Da jeg ble stående svært godt mot Sadler, klarte jeg ikke å kontrollere meg og bukket stygt et par bønder. Jeg spilte jo da for å vinne turneringen og ikke bare GM-napp. Remis ville holdt en runde før slutt for å sikre nappet, sier Elsness.

- Dermed ble det i utgangspunktet et vanskelig sortparti mot Jon Ludvig Hammer i siste runde. Men jeg hadde egentlig tro på at jeg ville klare det og var veldig konsentrert. Han fikk litt press ut av åpningen, men valgte feil plan. Han tilbød remis og selv om stillingen min da var blitt lovende, var det vel helt greit å ta imot.

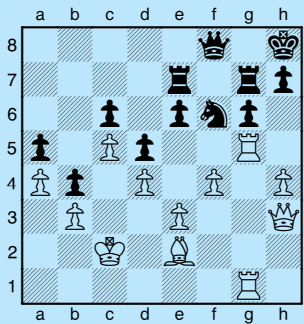
Elsness er strålende fornøyd med Lahlums turnering.

- Det var en kjempeflott turnering, og arrangøren fortjener ros. Det var imponerende å ha så mange sterke spillere med. For å ta GM-napp lå også alt til rette med tanke på at man allerede i tidlige runder møtte sterk motstand, sier en fornøyd Elsness, som nå må starte forberedelsene mot stikkampen om NM-tittelen mot Berge Østenstad i desember.

Satsning gir resultater

Turneringens største overraskelse var kanskje Brede Kvisvik, som tok sitt første IM-napp. Med seier i Mesterklassen i årets Landsturnering, og nå IM-napp og seier i NM for klubblag, har Kvisvik hatt et eventyrlig sjakkår. Men tilfeldig er det ikke. Målrettet jobbing har vært oppskriften for kristiansunderen, som nå er bosatt i Oslo.

- Jeg bestemte meg i fjor høst for å satse skikkelig på sjakk en periode for å se hvor god jeg kan bli. Jeg trener med Axel Smith en gang i uken med diverse midtspilltematikk. I tillegg har jeg plukket opp alle hans gode vaner i forhold til forberedelser foran sjakkpartier og med trening. Jeg bruker mye mer tid på "prepping" enn jeg gjorde før, og det gir god uttelling. I tillegg trener jeg kombinasjoner minst to timer hver dag, det hjelper meg både taktisk under

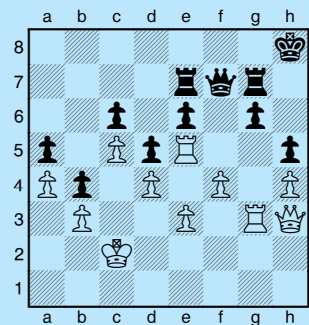
Selv om hvit nå er klar for å spille h4-h5 lønner det seg å vente, siden det er enda verre for svart å hele tiden frykte dette bruddet. Isteden retter Elsness blikket mot en annen svakhet i den svarte stillingen.

43.Te5 Bonden på e6 kan kun forsvares av svarts offiserer og er derfor et naturlig angrepsmål. Hvit kan nå veksle mellom å presse mot denne bonden og forbedre h4-h5. Det er vanskelig for svart å dekke begge disse svakhetene.

43...De8 44.Lg4 Avbytte av de lette of-

fiserene gjør det enklere for hvit å presse mot svakhetene.

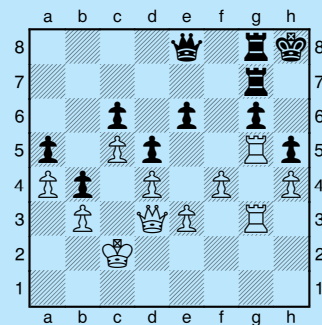
44...Sxg4 45.Txg4 h5 Svart setter en brutal stopper for h4-h5, men ulempen er at g6-bonden nå blir minst like svak som bonden på e6. **46.Tg3 Df7**

Svart forsvare svakhetene så godt han kan, men det viser seg at det finnes enda et problem i den svarte stillingen, og som vi skal se fører dette til en hurtig kollaps. **47.Df1!** Hvits dronning har mulighet til å komme til a6 der den angriper bøndene på c6 og a4. Hvordan skal svart klare å forsvare alle disse

svakhetene?

47...De8 48.Dd3 Før hvit sender dronningen inn til a6 ødelegger han svarts koordinasjon ved å rette inn alt skytset mot g6-bonden. **48...Tg8 49.Teg5 Teg7**

50.Da6! Svart er endelig nødt til å gi materiell. I fortsettelsen har Elsness god kontroll og vinner på bøndene han slafser i seg på dronningfløyen.

50...Kh7 51.Dxa5 Dc8 52.Dxb4 og 1-0 i trekk 91.

partier og med regneferdigheter, forteller Kvisvik. - Utenom dette fordeler jeg resten av tiden på åpninger, midtspill og sluttspill, samt å gå gjennom partiene jeg har spilt grundig. Det siste kan jeg vel bruke mer tid på enn jeg gjør nå, samt sluttspill, der jeg fortsatt taper en del halvpøeng. Jeg har en rolig periode som turnuslege dette halvåret, og det frigjør mer tid til sjakken, sier han.

- I tillegg trener jeg kombinasjoner minst to timer hver dag.

Overraskelsesmannen Brede Kvisvik

- Hva har sjakkmiljøet i Kristiansund betydd for framgangen din?

- Det gode miljøet i Kristiansund Sjakklubb er en stor del av grunnen til at jeg har bestemt meg for å satse litt på sjakk igjen. Vi satser aktivt på NM

og Eliteserien og vi blir stimulert til å spille mest mulig. Det er en veldig fin gjeng som spiller sammen, og vi har det utrolig morsomt under turneringene. Det er klart at man hever nivået ved å ha for eksempel Axel, Nils [Grandelius], Tiger [Hillarp Persson] og Evgenij [Romanov] inn i laget, og det gjør at vi andre har noen å lære av og å strekke oss etter. Uten dette miljøet hadde jeg nok forblitt en hobbyspiller som hadde spilt en turnering her og der en gang iblant, sier Brede.

- Kan du fortelle litt om turneringen din i Oslo Chess International?

- Jeg var veldig usikker på formen før turneringen, men jeg spilte et solid parti i første runde mot IM Spirin som endte remis. Jeg følte jeg spilte bra sjakk de fire første rundene, selv om det ble et unødvendig tap i tredje. Det var utrolig moro å slå Djurhuus på den måten i runde to! [se partiutdrag under, red. ann.] - Jeg ble litt sliten på slutten av turneringen da jeg jobbet på dagtid de fleste dagene. Jeg tok meg imidlertid fri før runde seks for å preppe skikkelig mot Nicolai Getz, men det førte til at jeg

bukket bonde etter få trekk i åpningen, sier Brede.

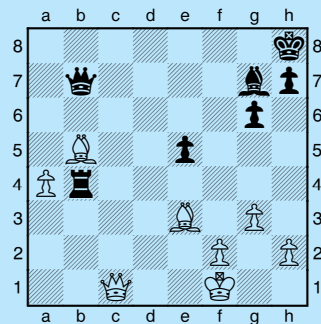
- Jeg føler ikke jeg hadde helt kontroll på poengene, da jeg var noe heldig i partiene mot Jovanka Houska, Getz og Moor, der jeg fikk 2,5/3. På en annen side hadde jeg vel mer inne i de partiene jeg tapte også. Jeg er veldig fornøyd med innstillingen min underveis der jeg spilte på vinst i de fleste partier, og jeg tror det gjorde at jeg fikk så bra uttelling, sier Brede. - Jeg hadde vel troen på at det kunne bli napp underveis, men det avgjørende øyeblikket var da jeg slo IM Roger Moor i runde åtte med sort. Han hadde minst evig sjakk på slutten, men gikk for helpoenget og tapte i få trekk. Dermed kunne jeg sikre nappet med et raskt remistilbud i siste runde.

- Når blir du IM?

- Hvis jeg fortsetter framgangen som jeg har gjort nå, så er det gode muligheter for at jeg tar to IM-napp til. Jeg synes selv at jeg er for ustabil foreløpig, men jeg skal fortsette å jobbe med sjakken slik jeg har gjort fram til i dag, sier kristiansunderen.

I et skikkelig vilt parti beseiret Brede Kvisvik stormester Rune Djurhuus med følgende flotte avslutning.

Rune Djurhuus - Brede Kvisvik

29...Tb1! Hvit mister dronningen etter 30.Dxb1 Dh1 + 0-1

To av turneringens mest positive norske prestasjoner stod Stig Gabrielsen (foran) og Brede Kvisvik (bak) for. (Foto: Eirik Gullaksen)

Usikker framtid

Om det blir en Oslo Chess International neste år, er høyst usikkert.

- Jeg er veldig godt fornøyd med det sjakklike nivået på turneringen, som jo ga svært gode nappsjanse og ble den klart sterkeste Sveitser-turnering spilt i Oslo-området siden 1994, sier Hans Olav Lahlum. - Og jeg er brukbart fornøyd med deltakerantallet og breddedeltakelsen fra spillere i Oslo-området. Men det var skuffende liten interesse fra de en slik turnering mest lages for, nemlig landslagskandidater og tittelkandidater rundt 2150-2400. Der sviktet interessen både hos hjemmespillere fra Oslo-området og hos tilreisende fra resten av Norge og Norden, sier han.

Lahlum måtte selv ut med et stort pengebeløp for å dekke turneringsunderskuddet.

- I forlengelsen av færre hotellgjester, mindre startkontingent og mindre støtte enn håpet ble økonomien dessverre svært dårlig tross en god avtale med hotellet. Det blir et underskudd rundt 70 000 kroner som jeg må dekke personlig. Jeg tjener veldig godt på mitt krimforfatterskap i år, så det er ikke noe stort praktisk problem - men selvsagt likevel prinsipielt betenkelig. Rent økonomisk styrkes dessverre klart konklusjonen fra Victor Hansens heltemodige forsøk, om at det ikke er marked for sjakkturneringer på dette nivået i Oslo, sier han.

- Jeg var klar over usikkerhet rundt

- Det blir et underskudd rundt 70 000 kroner som jeg må dekke personlig.

Hans Olav Lahlum

økonomien og forberedt på at denne turneringen trolig ville bli noe av en gave fra meg til mine sjakkvenner og norsk sjakk. Men det gir grunn til ettertanke at prisen ble så høy og at så få tittelkandidater ville ha den gaven. Jeg må etter dette ta betenkningstid på om det kan bli en ny Oslo Chess International i 2012, sier arrangør Lahlum.

Oslo Chess International 2.-9. oktober. Ni runder.

GM-gruppen (58 deltagere)

1. GM Matthew Sadler, England (2625) +39 =11 +35 +12 +2 +5 =6 +4 +10 8
2. GM Sipke Ernst, Nederland (2581) +46 +9 +4 =5 -1 +27 =8 =3 +15 6,5
3. GM Jon Ludvig Hammer, OSS (2601) +21 +14 =WO =6 +7 -10 +5 =2 =4 6
4. IM Frode Elmsnes, Moss 6 5. GM Victor Mikhalevskij, Israel 6 7. GM Sergej Tivjakov, Nederland 6 7. GM Eduardas Rozentalis, Litauen 6 8. GM Vladimir Burmakin, Russland 6 9. WGM Nazi Paikidze, Georgia 6 10. GM Sergey Volkov, Russland 5,5 11. IM Danny Raznikov, Israel 5,5 12. IM Geir Sune T. Østmoe, Porsgrunn 5,5 13. IM Frode O. O. Urkedal, 1911 5,5 14. WGM Nino Batsiashvili, Georgia 5,5 15. GM Rune Djurhuus, Akademisk 5,5 16. IM Gerard Welling, Nederland 5 17. GM Nick De Firmian, USA 5 18. Brede A. Kvisvik, Kristiansund 5 19. GM Kaido Kulaots, Estland 5 20. FM Sander Van Eijk, Nederland 5 21. FM Stig Gabrielsen, Bergens 5 22. IM Atle Grønn, OSS 5 23. FM Richard Bjerke, OSS 5 24. IM Nicolai Getz, OSS 5 25. IM Gil Popilski, Israel 5 26. FM Javier A. Naredo, Spania 4,5 27. FM David Klein, Nederland 4,5 28. Lars Oskar Hauge, OSS 4,5 29. IM Petter Haugli, Moss 4,5 30. IM Jovanka Houska, England 4,5 31. WIM Ellen Hagesæther, Akademisk 4,5 32. IM Oleg Spirin, Russland 4,5 33. IM Yochanan Afek, Israel 4 34. IM Eirik Gullaksen, Bergens 4 35. IM Roger Moor, Sveits 4 36. CM Bharat Arjun, India 4 37. Tom Meurs, Nederland 4 38. Jon Kristian Haarr, Stavanger 4 39. FM Daniel J. Kovachev, OSS 4 40. IM Olivier Moor, Sveits 4 41. IM Timofej Galinskij, Ukraina 4 42. Ludy Helsio Sousa, 1911 4 43. CM Inge S. Skrondal, Akademisk 3,5 44. IM Øystein Hole, Akademisk 3,5 45. Aryan Tari, Asker 3,5 46. WGM Olga Dolzhikova, Akademisk 3,5 47. Odd Martin Guttulrud, 1911 3,5 48. Frode Lilleveld, Strømmen 3,5 49. Eric Vaarala, Sverige 3,5 50. FM Jaap Vogel, Nederland 3,5 51. Benjamin Arvola, Tromsø 3,5 52. Gunnar B. Hanssen, Tromsø 3 53. Even Thingstad, Hønefoss 3 54. Alexander R. Flaata, Black Knights 3 55. Alf Roger Andersen, Akademisk 2,5 56. Håkon Briseid, Akademisk 2,5 57. Svetoslav Mihajlov, OSS 2 58. Anita Grønnestad, Bergens 1

ELO-gruppen (54 deltagere)

1. Per Omtvedt, Stjernen (2080) +32 =18 +51 +16 =4 +5 =9 +10 =2 7
2. Erlend Mikalsen, Alta (2053) -33 +21 +32 +22 =11 +34 +12 +8 =1 7
3. Armin Gholami, OSS (1840) +43 =24 +7 -4 +29 +15 -10 +18 +12 6,5
4. Geir Moseng, Nordstrand 6,5 5. Magnus Eriksen, Mo 6,5 6. Henning Kjøita, 1911 6,5 7. Tor Botheim, 1911 6,5 8. Egmond-Gabriel Dulman, Akademisk 6 9. Johannes Kvisla, Stavanger 5,5 10. Terje Torgersen, Kristiansand 5,5 11. Eskil E. Grønn, OSS 5,5 12. Torbjørn R. Johansen, 1911 5,5 13. Francisco Gonzales, Strømmen 5,5 14. Stanislav Khudovkov, Russland 5,5 15. Bjarni Jens Kristinsson, Island 5,5

Harestad norgesmester

FM Thor Geir Harestad fra Randaberg var suveren i Norgesmesterskapet i hurtigsjakk for seniorer i Stavanger i oktober. Harestad tok 8,5 av 9 poeng, og var med det hele to poeng foran toer Vidar Taksrud fra Tempo. Helge Theting fra Kragerø tok bronzen med sine seks poeng.

Rushfeldt ny OL-ambassadør

Fotballeset Sigurd Rushfeldt er blitt ambassadør for sjakk-OL i Tromsø 2014. "Mange av verdiene som sjakk har er overførbare til min hverdag som toppidrettsutøver og det er viktig å kunne bruke hodet til mer enn å bare heade," sier Rushfeldt, som selv er en aktiv sjakkspiller på internett.

(Foto: Tromsø 2014)

OL-kontrakten i boks

21. oktober ble avtalen mellom verdenssjakkforbundet FIDE og Sjakk Tromsø 2014 om OL i 2014 offisielt undertegnet. - Med dette er det juridiske grunnlaget for et vellykket arrangement i 2014 lagt. Vi føler vi har fått i stand en forpliktende avtale mellom eierne av lekene og den norske olympiske sjakk-komité og vi har med dette nådd en viktig milepæl i historien om sjakk OL i Tromsø i 2014, sier styreleder i Tromsø 2014 Herman Kristoffersen. På bildet ser du Kristoffersen (til høyre) sammen med FIDE-president Kirsan Iljumzjinov.

(Foto: Tromsø 2014)

25000,- for Magnusparti

Blant det som ble aukasjonert bort under årets TV-aksjon, var sjansen til å spille mot Magnus Carlsen. Høyeste bud ga Magnus Carlsen hjem i stua til et parti sjakk, en relativt unik sjanse til å møte verdens beste spiller. Kampen mot Magnus gikk til slutt for 25 000 kroner.

Stort...

Kristiansund leder eliteserien

Etter tre av ni spilte runder, har Kristiansund Sjakklubb tatt ledelsen i eliteserien 2011/2012. Kristiansund vant alle sine tre første kamper. Det gjorde også Oslo Schakselskap, men de ligger ett individuelt poeng bak Kristiansund. Den store overraskelsen så langt er SOSS, som er helt oppe på tredjeplass.

I bunn har Moss Sjakklubb fått en svært dårlig start, med null poeng etter første helg. Moss manglet to av sine toppspillere (Miezis og Elsness) de første rundene på grunn av EM for landslag. Også Asker og Tromsø fikk det tungt første helg, og står med ett lagpoeng hver.

Kristiansunds Edwin David og Axel Smith analyserer, mens klubbkamerat Kristian Stuvik Holm følger med. "Vår reserve Visby [Anand] syntes at Edwin hadde en bra stilling, men jeg er ikke enig," kan man lese på Smiths fine sjakkblogg på ksk.no.

Sjakklinja med ny blogg

Sjakklinja på Norges Toppidrettsgymnas har opprettet en ny blogg på sjakklinja.blogg.no. Her kan du følge livet på NTG, og blant annet lese om de nye trenerne, elevene og hvordan ungdommene klarer seg på hybel. Det legges ut invitasjoner til turer NTG-elevene reiser på, turer der flere kan henge seg på.

(Foto fra NTG: Daniel S. Lauten)

NSb beklager

I vår omtale av Karl Johan Rists innsats som dommer i FIDE World Cup i Norsk Sjakkblad nr 5/2011, skrev vi at Rist er FIDE Arbitrer. Dette er feil. Rist har hatt den høyere tittelen International Arbitrer (IA) siden april 2010, noe som også var et krav for å være Deputy Arbitrer i den prestisjetunge World Cupen.

Nye tittelholdere

Geir Sune Tallaksen Østmoe har endelig formelt blitt utnevnt til internasjonal mester (IM) av verdenssjakkforbundet FIDE. Dessuten har unge Peter Flermoen (15) fått tittelen Candidate Master (CM). Kravet for denne tittelen er 2200 i internasjonal rating. Flermoen melder samtidig til NRK at han legger opp sjakken etter årets VM for ungdom, fordi han ønsker å satse på fotball istedet.

CM Peter Flermoen.

Rettelser om rating

Den svært observante leser Per Lea, har påpekt følgende om ratingartikkelen som stod i Norsk Sjakkblad nr 5/2011: "Artikkelen om Elo-ratingen som Bergersen refererer til, står i NTFS nr 1/1970. Riktig nok benyttes "vi"-formen i artikkelen, men det er bare Ivar M. Dahl som står oppgitt som forfatter. Det står også at den første lista - offentliggjort i NTFS nr 1-2/1972 - inneholder 35 navn, det korrekte er 37. De tre siste på lista hadde forøvrig alle 2000 i rating. Samtidig offentliggjorde forøvrig NSF sin rankingliste over de 30 beste spillerne, basert på skjønn - det tok nok litt tid før "disse nymotens greiene" ble fullt ut akseptert!"

...og smått

Sjakk på storskjerm

På Spjelkavik barneskole i Ålesund har barna kunnet delta på en storslått sjakkturnering. Finalen ble vist på storskjerm i gymsalen, med fullt av tilskuere! 58 barn fra 14 forskjellige klasser var med i turneringen. Skolen og elevrådet arrangerte turneringen i samarbeid med Aalesund Sjakklag. Sjakkfeberen herjer på Spjelkavik, og det blir flere turneringer i framtiden!

(Alle foto: Stig Jobansen, inspektør på Spjelkavik)

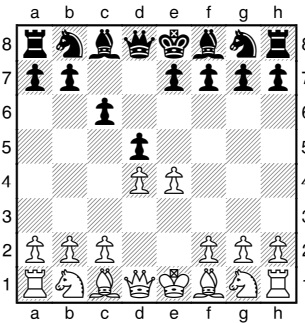

Åpning på 1-2-3

Caro-Kann

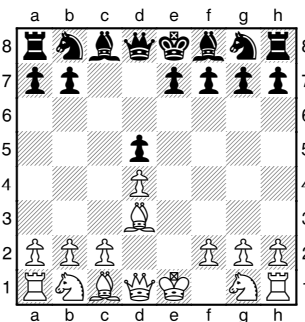
1.e4 c6 2.d4 d5

Caro-Kann (1...c6) er et godt forsvar mot 1.e4. Svart ønsker innflytelse i sentrum med en bonde på d5, men nekter å låse c8-løperen inne slik man gjør i fransk (1...e6). Typisk for Caro-Kann er at svart har en solid stilling som også gir aktive muligheter.

I tredje trekk må hvit gjøre et viktig valg. Skal hvit satse på trygt spill, med forhåpninger om en liten fordel? I så fall er avbyttevarianten (3.exd5 cxd5 4.Ld3) eller 3.Sc3/Sd2 det mest nærliggende. Den andre muligheten er å gå mer aggressivt til verks med 3.e5 eller Panov-angrepet 3.exd5 cxd5 4.c4. Til slutt må vi innom et par mer uvanlige varianter: 3.f3 og 2.Sc3 d5 3.Sf3.

A) 3.exd5 cxd5 4.Ld3

Hvit har andre muligheter i fjerde trekk, men disse er enkle å håndtere for svart. For eksempel 4.Sf3 Lg4 fulgt av e7-e6 og svart har i hvert fall lik stilling. Hovedalternativet til 4.Ld3 er 4.c4 – se variant D under.

Poenget med 4.Ld3 er at svart nå ikke kan flytte ut c8-løperen og deretter gjøre e7-e6. Spill for all del ikke 4...e6? 5.Sf3 og hvit har betydelig fordel på grunn av problemløperen på c8.

4...Sc6 Utvikler hesten med tempo (trusselen er Sxd4). Hvis nå 5.Sf3/Se2 kommer igjen c8-løperen til g4 med greit spill for svart.

5.c3 Sf6 6.Lf4 Hvit fortsetter å vente med utviklingen av Sg1, men nå kan svart likevel få ut løperen.

6...Lg4! 7.Db3 Etter 7.Se2 e6 8.0-0 Ld6 har svart en fin stilling.

7...Dd7! 8.Sd2 e6 9.Sgf3 Lxf3 10.Sxf3

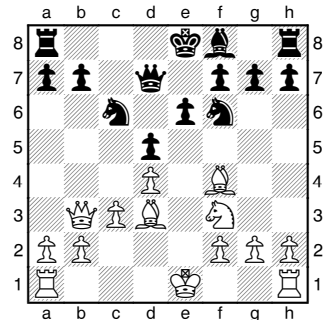

Løperen på c8 skal plasseres utenfor bondekjeden. Før du spiller e6, flytt løperen til f5 eller g4!

I serien **Åpning på 1-2-3** får du en gjennomgang av en sjakkåpning som skal gjøre deg i stand til å spille åpningen uten ytterligere studier.

Dette nummerets åpningsartikkel handler om Caro-Kann, et svært pålitelig forsvar mot 1.e4.

Artikkelen er skrevet av IM Torstein Bae.

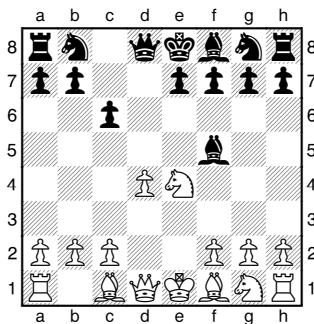
10...Dd6! Et viktig bondeoffer. Derimot ikke 9...Le7? 10.Se5! Sxe5? 11.dxe5 og hvit vinner offiser på grunn av trusselen Ld3-b5.

11.Lxd6 Dxd6 12.Dxb7 Dette er i overkant grådig, men 11.0-0-0 fulgt av Tab8 og b5-b4 gir svart en behagelig stilling.

12...Tb8 13.Da6 0-0 14.Lb5 Tb6 15.Da4 Se7 16.b3 Se4 17.Tc1 Tc8 med fordel til svart (Morozevitsj-Oll, 1997).

B) 3.Sc3/3.Sd2

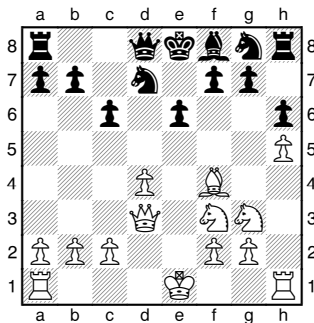
3...dxe4 4.Sxe4 Lf5

Den klassiske varianten. Svart får løperen i spill med tempo. Hvit svarer med å plage løperen i noen trekk, men svart holder stand med nøyaktig spill.

5.Sg3 Lg6 6.h4 h6! Hvit truet å vinne løperen med h4-h5.

7.Sf3 Sd7! Setter en stopper for Sf3-e5. **8.h5 Lh7 9.Ld3 Lxd3 10.Dxd3 e6 11.Lf4** Nå må svart velge hvor kongen skal stå. Både lang og kort rokade er spilt mange ganger. Jeg foretrekker den korte.

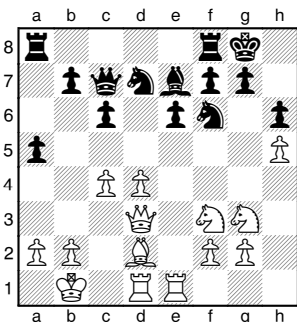
11...Da5+! 12.Ld2 Lb4! Poenget med denne manøveren (Da5 fulgt av Lb4) er å få hvit til å flytte c-bonden, slik at det blir enklere for svart å angripe etter at hvit tar lang rokade.

13.c3 Le7 14.c4 Dc7 15.0-0-0 I en del partier på vanlig nivå spiller hvit i stedet kort rokade (nå eller noen trekk tidligere), men dette er ikke lurt: Bonden på h5 er svak og svart har minst lik stilling. Hvis hvit ønsker å ta kort rokade (hvilket ikke er den beste planen), burde han ikke gått på med h4-h5.

Etter at hvit har spilt c4 i den klassiske varianten, kan bondefremstøtet b7-b5 være effektivt.

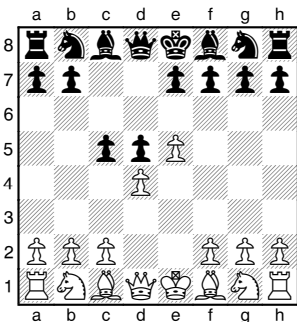
15...Sgf6 16.Kb1 0-0 17.The1 a5!

Svart ønsker å få til en bondekile med a5-a4-a3 - en typisk og sterk plan i den klassiske varianten av Caro-Kann.

18.Lc1 Tfd8 19.Dc2 a4! 20.Se5 Sxe5 21.dxe5 Txd1 22.Dxd1 Sd7 23.f4 Sc5 Disse trekkene ble spilt i elitepartiet Leko-Ivantsjuk, Linares 2008. Svart har en fin stilling.

C) 3.e5 c5

Hovedtrekket er 3...Lf5, men da har hvit mange skumle muligheter, blant annet 4.Sc3 e6 5.g4. Trekket 3...c5 er et godt alternativ.

Det kan virke rart at svart flytter c-bonden for andre gang på tre trekk. Poenget er at svart ønsker å oppnå en versjon av fremstøtvarianten i fransk (1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5) med løperen utenfor bondekjeden (altså på f5 eller g4 istedenfor på c8). Hvis svart får til dette, er tempoet som tapes med å flytte c-bonden på ganger en beskjedne pris å betale.

4.dxc5 Hvit tar tyren ved hornene. Hvis 4.Sf3 Sc6 5.c3 Lg4 har svart en drømmestilling, med løperen utenfor bondekjeden og press på d4.

4...Sc6 5.Sf3

En annen mulighet er 5.Lb5, men svart får godt spill etter et bondeoffer: 5...e6 6.Le3 Sge7 7.c3 Ld7 8.Lxc6 Lxc6! 9.Sf3 Sf5 10.Ld4 Sxd4 11.Dxd4 (11.cxd4 b6!) 11...Dc7 12.Sbd2 Lb5! og hvit har vanskelig for å få til rokade.

5...Lg4 6.Lb5

Eller 6.c3 e6 (ikke 6...Sxe5 7.Sxe5! Lxd1 8.Lb5+ og hvit vinner) 7.Le3 a6 (fortsatt ikke 7...Sxe5 8.Da4+! Dd7 9.Lb5) 8.Sbd2 Sxe5 9.Le2 Sc6 10.0-0 Sf6 11.Lb4 Le7 med helt grei stilling for svart.

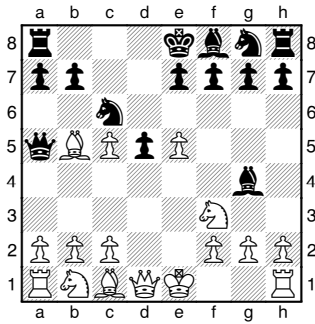

Åpningen har fått navn fra den nokså ukjente britten Horatio Caro (1862-1902) og analytikeren Marcus Kann (1820-86) fra Wien. Trekket 1...c6 ble først omtalt av Polerio ca år 1590.

Hvis du er usikker på hva som er riktig plan, husk at utvikling av offiserene til sentrale posisjoner er det viktigste i åpningsfasen.

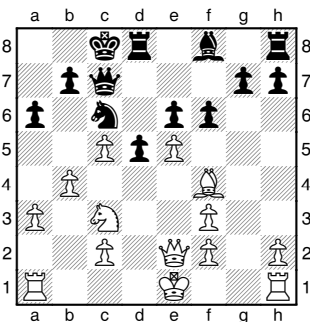
6...D \bar{a} 5 +!

Dronningsjakken tvinger frem trekket Sc3. Dermed forhindres hvit fra å dekke c5-bonden med c2-c3 fulgt av b2-b4.

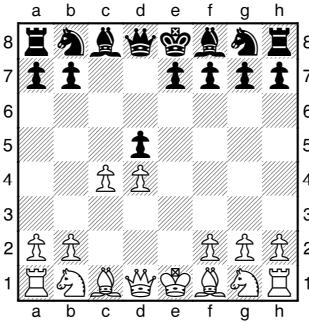
7.Sc3 e6 8.Le3 Sge7 9.a3 0-0-0 10.b4 Lxf3! 11.gxf3 Hvit ønsker ikke å svekke bondestillingen sin på denne måten, men 11.Dxf3 Sxb4! er ikke verdt å tenke på.

11...Dc7 12.Lxc6 Sxc6 13.Lf4 a6 14.De2 f6!

Vi har fulgt partiet Nijboer-Bitalzadeh, 2009. Svart har god stilling.

D) 3.exd5 cxd5 4.c4

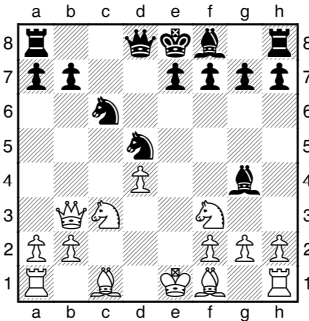
Panov-angrepet er slett ikke dumt: Hvit får angreps sjanser uten å ta stor risiko. Svart har imidlertid gode mottrekk.

4...Sf6 5.Sc3 Sc6 Gjennom å vente med e7-e6, beholder svart muligheten for å utvikle løperen til g4.

6.Sf3 Etter 6.Lg5 Le6! 7.Sf3 g6! har svart en grei stilling.

6...Lg4 Hvit må nå holde tunga rett i munnen, slik at den svake bonden på d4 ikke går tapt.

7.cxd5 Sxd5 8.Db3!

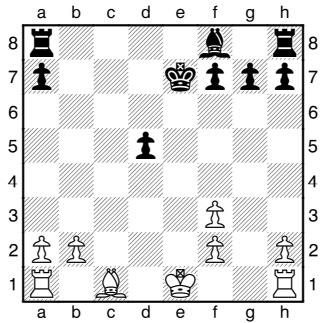

Setter fingeren på svarts to svake punkt, b7 og d5. De neste trekkene bør man huske hvis man spiller 5...Sc6 - ellers får man velge det tryggere 5...e6.

8...Lxf3 9.gxf3 e6! 10.Dxb7 Sxd4! 11.Lb5 +! Sxb5 12.Dc6 +! Ke7 13.Dxb5 Dd7!

Ikke 13...Sxc3?! 14.bxc3 Dd7 15.Tb1! som i det berømte partiet Fischer-Euwe, 1960.

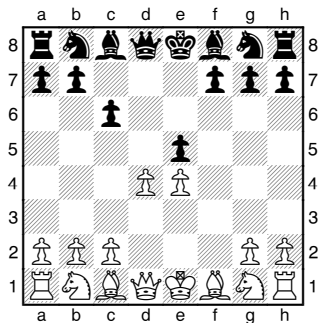
14.Sxd5+ Dxd5 15.Dxd5 exd5

Stillingen er lik, men begge parter kan gå for seier. Hvit har utviklingsforsprang og mulighet for angrep, mens svart har bedre bondestilling og de beste sjansene på lang sikt.

E) 3.f3

3...dxe4 4.fxe4 e5!

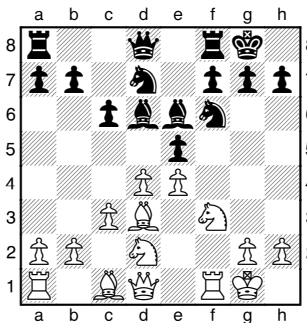
Nimzowitsch og Capablanca var mesterne som demonstrerte at Caro-Kann er en god åpning, men det var Botvinnik som i 1958 ble den første til å bruke forsvaret i en VM-kamp.

Fantasivarianten (3.f3) kan være skummel for svart, men motgiften 3...dxe4 og 4...e5 er effektiv. Nå truer svart Dh4+.

5.Sf3 Le6! Et nytt viktig trekk, som tar kontroll over den svært viktige diagonalen a2-g8. Hvit kan ikke vinne bonde med 6.Sxe5 på grunn av Dh4+, mens 6.dxe5?! Dxd1 + 7.Kxd1 Sd7 fulgt av Se7-g6 gir svart minst lik stilling.

6.c3 Sf6! 7.Ld3 Sbd7! Svart frykter ikke dxe5 eller Sxe5, siden bonden raskt vinnes tilbake etter Sf6-g4.

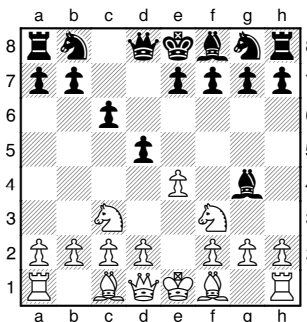
8.0-0 Ld6 9.Sbd2 0-0

Svart har fullført utviklingen, og stillingen er jevn. Partiet Csoke-Drozdo fortsatte 10.De2 De7 11.Te1 Tae8 12.Sf1 c5! 13.Sg3 (13...d5 Lxd5! 14.exd5 e4) 13...cxd4 14.cxd4 Lg4 15.d5 Sh5 16.Sxh5 Lxh5 17.Lb5?! a6 18.Lxd7 Dxd7 19.h3 f5! med klar fordel til svart og 0-1 etter 38 trekk.

F) 2.Sc3 d5 3.Sf3

3...Lg4!

Hvis du får til et godt parti med en "Åpning på 1-2-3": Send partiet til nsb@sjakk.no – gjerne med noen korte kommentarer!

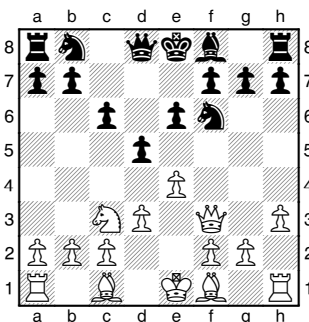
Løpertrekket er den klart beste spillemanøvreren for svart i varianten med 2.Sc3 og 3.Sf3 (eller først Sf3, det gjør ingen forskjell).

Mange som ikke kjenner denne varianten prøver å gjøre det samme som i den klassiske varianten, men med Sf3 spilt i stedet for d2-d4 går dette dårlig: 3.Sf3 dxe4?! 4.Sxe4 Lf5?! 5.Sg3 Lg6 6.h4! h6 7.Se5! Lh7 8.Dh5! og hvit har stor fordel.

4.h3 Lxf3 Det mest nærliggende trekket er vel 4...Lh5, men 5.exd5! cxd5 6.Lb5+ Sc6 7.g4! Lg6 8.Se5! er ubehagelig for svart. Det er derfor tryggere å slå hesten på f3.

5.Dxf3 Sf6 6.d3 Hvit bør ikke avansere i sentrum: 6.e5 Sfd7 7.d4 e6 og snart c6-c5 er fordelaktig for svart.

6...e6

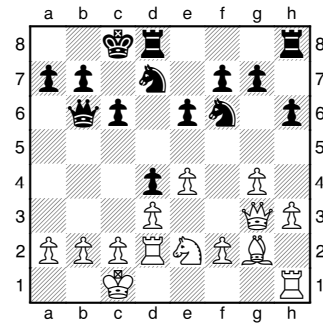

Svart har gitt fra seg løperparet, men har til gjengjeld fått en trygg stilling med god innflytelse i sentrum.

7.Ld2 Sbd7 8.0-0-0 Db6 9.g4 h6 10.Dg3 Lb4 11.Lg2

Hvis svart nå tar kort rokade har hvit sterkt angrep. Svart gjør derfor lurt i å sette kongen på den andre siden av brettet.

11...d4 12.Se2 Lxd2+ 13.Txd2 0-0-0!

Med omtrent lik stilling. En naturlig angrepsplan for svart er bondefremstøtet c5-c4, eventuelt med e5, Kb8 og Tc8 spilt først.

Lykke til med Caro-Kann!

Anatolij Karpov er regnet som verdens kanskje fremste ekspert på Caro-Kann. Vil man lære mer om åpningen, kan det lønne seg å studere Karpovs partier.

(Foto: Wikimedia Commons)

Sjakkspillerens ønskeliste!

1.

Chessbase 11

Et uunnværlig verktøy! Se på egne og andres partier, søk på stillinger og åpninger.

Starter Package 1395,-
Mega Package 2295,-
Premium Package 2995,-

2.

DGT 2010

En sjakklokke av topp kvalitet, som brukes i store internasjonale turneringer verden rundt.

Tilbudspris: 595,-

3.

Fritz 13

Den nye utgaven av verdens bestselgende sjakkprogram.

Tilbudspris: 422,-

4.

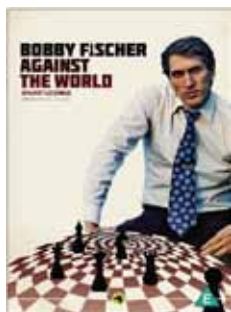
Smarte trekk

Hallgeir Opedals kritikerroste bok om Magnus Carlsen. Fra 2011.

Kun 349,-

5.

Bobby Fischer against the World

Den nye filmen om
legenden Bobby
Fischer.

Kun 139,-

6.

Abonnement på New In Chess

Verdens ledende
sjakkmagasin.

595,- for 1 år

7.

Min første sjakkbok

Til barn,
barnebarn,
nevøer og
nieser.

Kun 149,-

8.

Sjakksett Babushka

Morsomt sjakksett.

Kun 395,-

 Sjakkhuset

Bestill julegavene nå!

Nettbutikk: www.sjakkhuset.no

post@sjakkhuset.no / 21 01 98 11
Butikk på Sagene i Oslo

 Sjakkhuset

Henning Arendt Knudsen til minne

Med stor sorg har vi mottatt beskjeden om at vår venn og klubbkamerat Henning Arendt Knudsen er død, kun 38 år gammel. Han fikk hjertestans under sin ukentlige svømmetrening 18. oktober, rett før han skulle spille i klubbens høstturnering. Henning vil bli husket som en perfekt gentleman, en spiller som sto for "fair play". Han var dessuten usedvanlig allsidig; sivilingeniør innen fysikk og matematikk med doktorgrad i fysikk, samt flere universitetsksamener i latin. Men han var også fallskjermhopper, friluftsmann og frimerkesamler, glad i turer og fysisk aktivitet.

Henning spilte gjerne et parti sjakk blant venner i studietiden, men turneringssjakk ble det først i 2005 som medlem i ASKO mens han var post doc ved Universitetet i Oslo. Etter flere års tøff matching i klubbturneringene opparbeidet han seg potensiale til å true spillere han normalt skulle vært sjanseløs mot. Henning fortsatte å møte trofast opp i klubben selv etter at han ble småbarnsfar og med en tidkrevende jobb ved siden av, og han stilte opp når det var vanskelig å få lagsjakk-kabalene til å gå opp. I Lag-NM 2009 spilte han for Akademisk 2 som vant gull i gruppen for snitt-Elo under 2000. Henning etterlater seg kone og to barn, og våre tanker er hos dem i denne tunge stund.

Vi lyser fred over hans minne.

Anders Paulsbus, Akademisk sjakkklubb

Henning Arendt Knudsen - Azizullah Bayat

Klubbmesterskap Akademisk Oslo 2006
Kommentarer ved Inge S. Skrondal

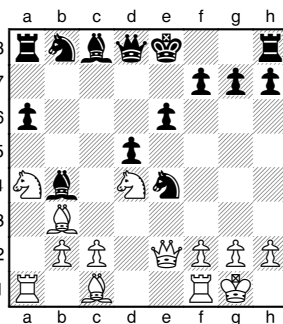
1.e4 c5 2.Sf3 d6 3.d4 cxd4 4.Sxd4 Sf6 5.Sc3 a6 6.Lc4 Henning spilte mang en kongegambit, og går også her rett etter sorts strupe med en av de mest aggressive oppstillingene mot Najdorf-varianten i Siciliansk.

6...e6 7.0-0 b5 8.Lb3 b4 9.Sa4 Sxe4?! Grådig.

10.De2 d5 11.a3 Le7?! Hvis sort uansett skal ta igjen med løperen på b4 i neste trekk må det finnes nyttigere trekk enn dette.

Hennings poeng var at 11...bxa3 besvares med 12.c4! og sort har problemer med å få ut brikene samtidig som sentrum må holdes lukket.

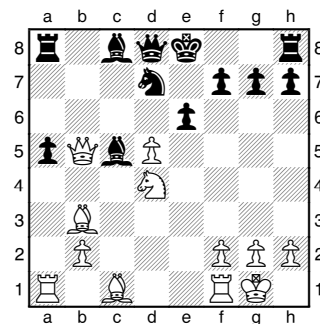
12.axb4 Lxb4 Hva gjør du hvis motstanderen henger langt etter i utvikling?

13.c4! Åpner sentrum!

13...Sc5 14.cxd5 a5? Dette går altfor tregt. Etter hvits sterke og aggressive åpningsspill spiller angrepet seg nesten selv. Bedre er 14...Sxb3 15.Sxb3 0-0 og selv om hvits fordel er åpenbar, har sort sjanser til å overleve.

15.Sxc5 Lxc5 16.Db5+ Sd7

17.dxe6 Kongejakten begynner!

17...Lxd4 18.exd7+ Lxd7 19.Te1+ Kf8 20.Dh5! g6?

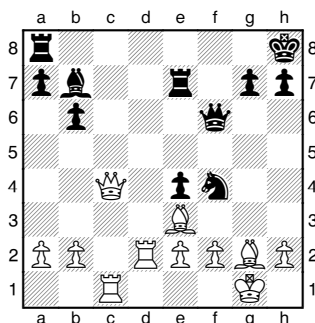
Bedre er 20...Df6, men etter 21.Le3 eller 21.Lg5!? fortsetter stormangrepet mot sorts konge.

21.Lh6+ Lg7 22.Df3! (Eller 22.De5!)

22...f6 23.Dd5 Le8 24.Dc5+ 1-0

Oppgave 1

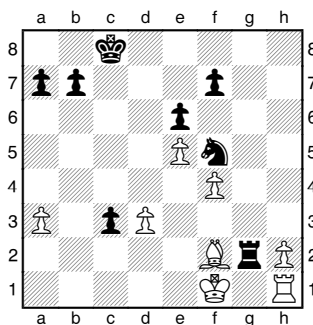
Pål Andreas Hansen (Bergens) -
Rolf E. Syvertsen (Tønsberg)

Hvit utnyttet svarts svake sisterad med **23.Dc8+!** Eneste mulighet for svart er **23...Df8**, men etter **24.Dxf8+ Txf8** **25.Lxf4** har hvit vunnet offiser. Svart ga opp etter **25...g5** **26.Ld6** **1-0**

Oppgave 2

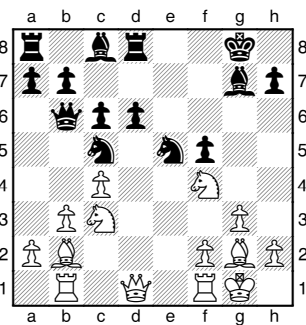
Peter Flermoen (Harstad) -
Leif E. Johannessen (OSS)

Svart spilte **23...Txh2!** og svarts c-bonde viser seg å være ustoppelig. Hvis hvit slår tårnet spaserer c-bonden enkelt i mål. Hvit forsøkte **24.Tg1**, men måtte snart gi tapt. **24...c2** **25.Ke2** **Sd4+** **26.Ke3** **Sb3** **0-1**

Oppgave 3

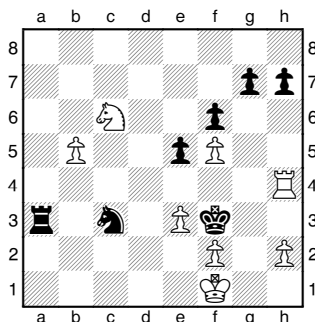
Pål Andreas Hansen (Bergens) -
Øyvind Ukkelberg (Stjørdal)

Det kryr av springergafler etter **17.Sc5!** **cxd5** **18.Sxd5** **Da6** Svart må gå inn i en gaffel, siden alternativet **18...Dc6** ville bli møtt med **19.Se7+**. Svart tapte etter **19.Sc7** **Dxa2** **20.Sxa8** **Sxb3** **21.Lxe5** **1-0**

Oppgave 4

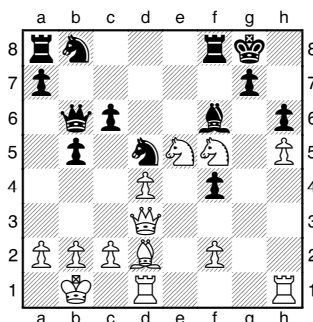
Lars Hjelmås (Kristiansund) -
Ørnulf Stubberud (OSS)

Hvit satte en brå stopper for svarts aktivitet med **49.Sd4+!** Svart blir matt i neste trekk (**49...exd4** **50.Tf4#**). **1-0**

Oppgave 5

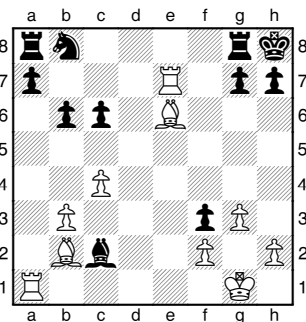
Thore Østrem (Nordstrand 2) -
Harald Mikalsen (Alta)

Med et par brutale trekk pulveriserer hvit svarts kongestilling. **21.Sxh6+!** **gxh6** **22.Thg1+** **Lg5** **23.Txg5+!** **hxg5** **24.Dg6+** **Kh8** **25.Dh6+** Svart blir matt. **1-0**

Oppgave 6

Axel Smith (Kristiansund) -
Harald Martinsen (Alta 2)

Hvit avgjorde effektivt med **22.Lxg7+** Svart blir matt: **22...Txg7** **23.Te8+** **Tg8** **24.Txg8#** **1-0**

Lær sjakk med Torbjørn

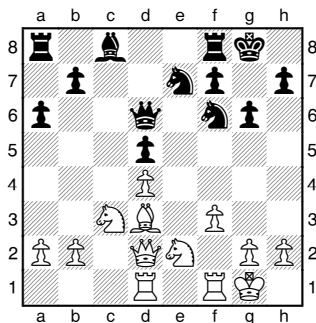

Skal vi bytte?

I følge Artur Jusupov i boken *Chess Lessons* er avbytter det aller viktigste elementet i posisjonelt spill. Han forklarer at de fleste partier er bare en serie avbytter. Ofte er det slik at den som klarer å bytte av de riktige brikkene vinner partiet.

Da følgende parti ble spilt hadde Garry Kasparov vært borte fra turneringssjakkene i mange år. Oppvisningspartiet mot erkerival Anatolij Karpov følte som en reise tilbake til fortiden. I partiet du nå skal få se avgjøres det hele ved å bytte av de riktige brikkene.

Garry Kasparov - Anatolij Karpov Valencia 2009

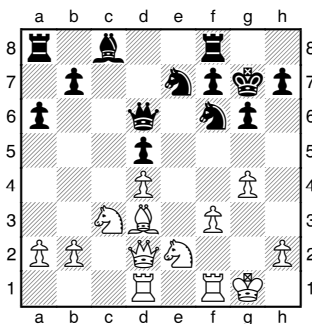

Svarts løper på c8 er dårlig. Bonden på d5 er fastlåst på samme farge som løperen, og den vil derfor redusere løperens bevegelighet. Hvordan skal hvit unngå at svart bytter av problemløperen med Lc8-f5? Den enkleste løsningen er å spille 16.Sg3, men der står ikke springeren godt, siden den ikke har noen tilgjengelige felter framover.

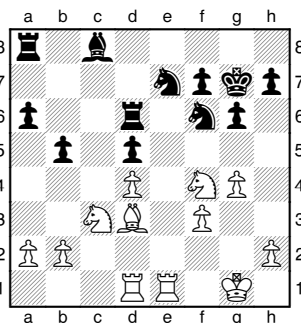
Kasparov spilte det konsekvente **16.g4!**

Det ser kanskje drastisk ut å svekke kongestillingen på denne måten, men det var altså enda viktigere å hindre det nevnte avbytter.

16...Kg7

Hva skal hvit finne på nå? Nok en gang er det avbytter som er løsningen. Svarts eneste brikke som står godt plassert er dronningen på d6, og hvit bytter den derfor bort. **17.Df4! Td8 18.Tfe1 b5 19.Dxd6 Txd6 20.Sf4**

Hvit står klart bedre siden alle svarts brikker står passivt, og det er ikke opplagt hvordan svart skal løse problemet med løperen på c8. Svekkelsen av hvits kongestilling spiller ikke lenger noen rolle nå som dronningene er byttet

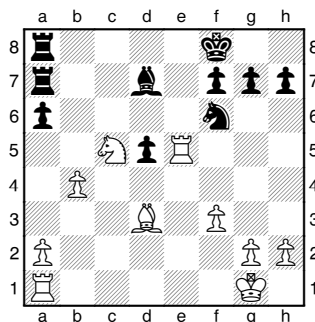
av. Kasparov vant partiet forholdsvis få trekk senere.

20...Kf8 21.h4 Ld7 22.Kf2 Se8 23.Tc1 Tc8 24.a3 Sc7 25.Sce2 Tb6 26.Tc5 Se6 27.Sxe6+ Lxe6 28.Tec1 Ke8 29.Sf4 Kd8 30.b4 Ta8 31.h5 Td6 32.Le2 g5 33.Sd3 1-0

Fischers sjokkbytte

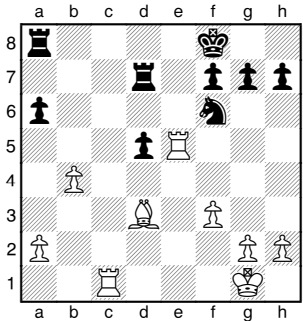
Noen ganger er man nødt til å bytte bort en god brikke mot en dårlig brikke. Mange er ikke i stand til å gjøre dette fordi det rett og slett ikke faller dem inn å bytte bort en brikke de er veldig fornøyd med. Moralene er at man må se framover i partiene og ikke tenke på hvilke brikker som forsvinner fra brettet, men heller vurdere den stillingen som faktisk kommer til å oppstå. I følgende stilling forbløffet legendariske Bobby Fischer sjakkverden med en overraskende beslutning.

Robert Fischer - Tigran Petrosjan Kandidatfinale, Buenos Aires 1971

Stort sett alle av svarts brikker står passivt, men med sitt siste trekk (21...Lc8-d7) håper svart på å få byttet av

løperne med 22...Lb5. Selv om hvits springer på c5 er et monster i forhold til stakkaren på d7, velger Fischer nå å spille **22.Sxd7+! Txd7 23.Tc1!**

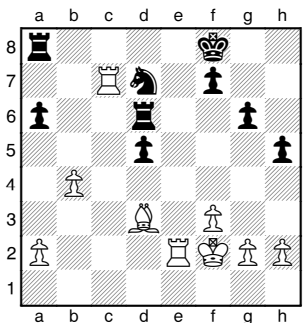

I løpet av et par trekk har stilling forandret seg betraktelig. Hvit har fortsatt mer aktive tårn og han har nå fordelen av løper mot springer. Løperen er som regel overlegen springeren i situasjoner der det er spill på begge fløyer, og i denne stillingen presser den fint mot a6-bonden.

Hvis svart skulle forsøke å frigjøre seg med a6-a5 vil hvit få etablert en livsfarlig fribonde med b4-b5. Hvit truer nå **24.Tc6**.

23...Td6 24.Tc7 Det er en kjent sak at tårnene trives på syvenderaden, og hvis hvit får to tårn i en slik posisjon vil svart være fortapt. Hvit truer derfor **25.Tee7**.

24...Sd7 25.Te2 g6 26.Kf2 Hvit tar seg tid til å få med kongen. Svart har ikke noe særlig å finne på. **26...h5**

27.f4! Bøndene på b4 og f4 samarbeider perfekt med løperen på d3. Sammen dekker de mange viktige felter og står

ikke i veien for hverandre. I tillegg åpner hvit for ytterligere fremmarsj med kongen, og mens svart forsøker å hindre dette oppstår nye svekkelser.

27...h4 28.Kf3 Kongen kommer enda mer med i spillet og hvit planlegger nå **29.Kg4**.

28...f5 Nødvendig for å stoppe hvits plan, men trekket har også sine ulemper. Feltene e6 og e5 ble svekket og som vi skal se får hvits tårn enda større rekkevidde på syvenderaden.

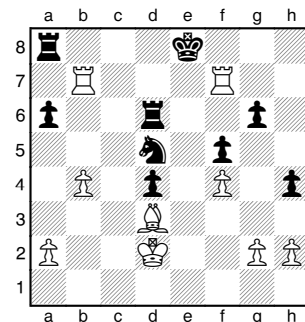
29.Ke3 Kongen vil stå perfekt på d4.

29...d4+ Nok en gang et nødvendig forsvarstrekk fra svart, men også denne gangen har det klare ulemper. Hvits løper kan nå for alvor komme med i spillet via c4-feltet.

30.Kd2 Sb6 Svart hindrer at løperen kommer med i spillet, men nå får hvit doblet på syvenderaden.

31.Tee7 Sd5 Antagelig hadde svart håpet at dette skulle redde stumpene, men med en enkel tårnsjakk nøytraliseres springergaffelen.

32.Tf7+ Ke8 33.Tb7

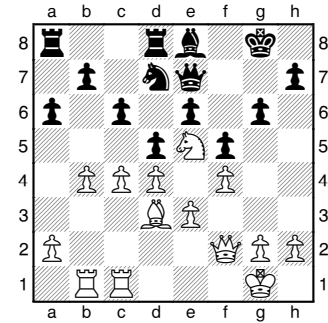
Hvits plan har fungert til punkt og brikke. Med de hvite tårnene doblet på syvenderaden er svart forsvarsløs.

33...Sxb4 34.Lc4 Svart ga opp siden hvit kan fortsette med **35.Th7** og det er fint lite svart kan gjøre mot det påfølgende mattangrepet. **1-0**

Capablanca bytter ikke

I det neste partiet skal vi se hvordan José Capablanca nærmest dytter motstanderen ut av brettet. I dette partiet er løsningen å unngå avbytter.

José Capablanca - Karel Treybal Karlsbad 1929

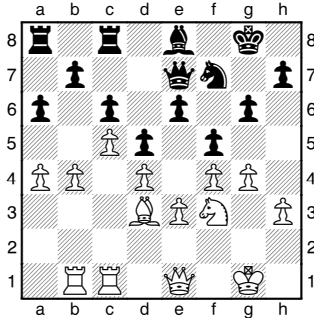
Det er ingen tvil om at hvits løper er sterkere enn svarts, og derfor skulle man kanskje tro at det var riktig for hvit å bytte springere, for at man skal bli sittende igjen med denne fordelene alene. Men om vi tar en titt på stillingen ser vi at hvit har mye bedre plass til brikkene enn svart. Når man har terrengfordel lønner det seg normalt å holde flest mulig brikker på brettet. Terrengfordel gir deg god plass til å manøvrere, mens en som har liten plass har svært begrensede muligheter til å gjøre en rask troppeforflytning.

19.Sf3! Hvit holder springerne på brettet. Fortsettelsen er et fantastisk eksempel hvor hvit utelukkende spiller på å øke terrengfordelen.

19...Tdc8 20.c5 Sf6 21.a4 Hvit dominerer fullstendig på dronningfløyen, og vi skulle tro at bruddet var like om hjørnet. Capablanca tar seg imidlertid god tid og tar mer terreng på kongefløyen.

Hvis svart noen gang skulle finne på å spille Sf6-e4 vil hvit mer enn gjerne bytte av løperen mot springeren. Hvit vil da sette springeren på e5 og der vil den dominere svarts løper fullstendig.

21...Sg4 22.De1 Sh6 23.h3 Sf7
24.g4

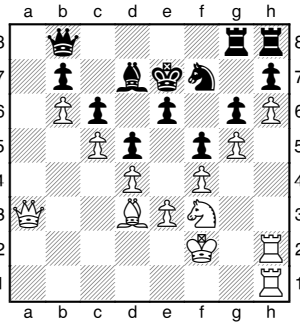

I fortsettelsen forsøker svart å sette opp et forsvar på kongefløyen. Han bruker lang tid på å få til dette og når han endelig har nådd målet, starter hvit angrepet på andre siden av brettet.

24...Ld7 25.Tc2 Kh8 26.Tg2 Tg8
27.g5 Dd8 28.h4 Kg7 29.h5 Th8
30.Th2 Dc7 31.Dc3 Dd8 32.Kf2 Dc7
33.Tbh1 Tag8 34.Da1 Tb8 35.Da3
Tb8 Svart har endelig klart å forsvare

seg, men nå forflytter hvit spillet over til dronningfløyen.

36.b5! axb5 37.h6+ Kf8 38.axb5
Ke7 39.b6 Db8

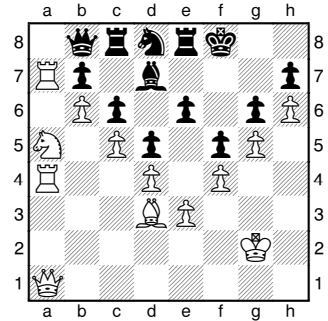

Når du hører ordet terrengfordel bør du tenke på denne stillingen.

40.Ta1 Tc8 41.Db4 Thd8 42.Ta7 Kf8
43.Th1 Le8 44.Tha1 Kg8 45.T1a4
Kf8 46.Da3 Kg8 47.Kg3 Ld7 48.Kh4
Kh8 49.Da1 Kg8 50.Kg3 Kf8

Hvit har muligheten til å øke presset mot b7-bonden med Sf3-d2-b3-a5. Svart klarer på imponerende vis å dekke denne bonden, men som vi skal se holder det ikke helt.

51.Kg2 Le8 52.Sd2 Ld7 53.Sb3 Te8
54.Sa5 Sd8

55.La6! Etter dette trekket kollapse svarts stilling på rekordtid.

55...bxa6 56.Txd7 Te7 57.Txd8+
Txd8 58.Sxc6 1-0

Spiller sjakk med stor glede

Utenriksminister Jonas Gahr Støre er en habil hobbysjakkpiller. Norsk Sjakkblad stilte ministeren to kjappe spørsmål.

- Hva er ditt forhold til sjakk?
- Jeg spiller i ny og ne - og til stor glede.
- Din største suksess ved sjakkbrettet?
- Å slå min far for første gang - da jeg var 12 år.

Så gjenstår det å se om Støre setter konkurrentene sjakk matt når det etter hvert blir tid for å finne Jens Stoltenbergs etterfølger.

(Foto: Berti Roldal, Scampix / Statsministerens kontor)

Julenøtter!

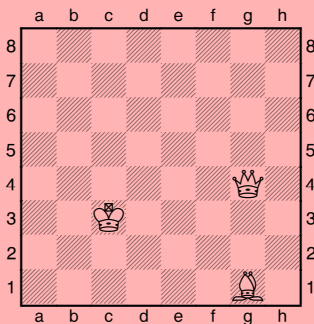
Send inn dine forslag til nsb@sjakk.no eller i posten til Norges Sjakkforbund, Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo, innen 1. februar, og vinn fine sjakkpremier!

Du trenger ikke klare alt for å sende inn svar.

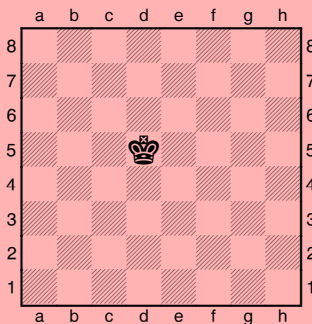

1. I diagrammet under, sett inn den svarte kongen slik at:

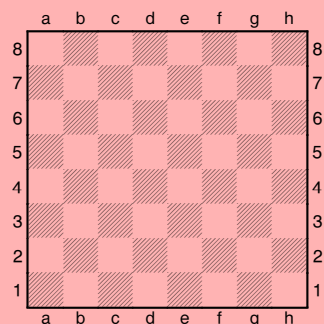
- Den står i matt
- Den står i patt
- Hvit kan matte den i ett trekk (Hvit trekker)

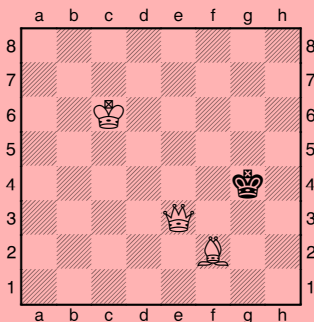
3. Sett inn fire hvite tårn, ett av gangen, slik at de tre første settes inn med sjakk, mens det siste settes inn med matt. (Svart flytter også.)

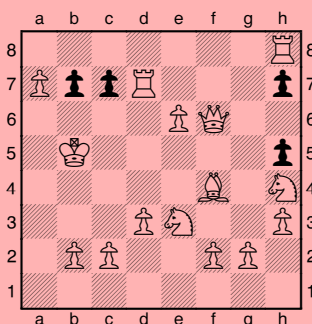
5. Sett ut åtte hvite dronninger på et tomt sjakkbrett, slik at ingen av dronningene dekker hverandre.

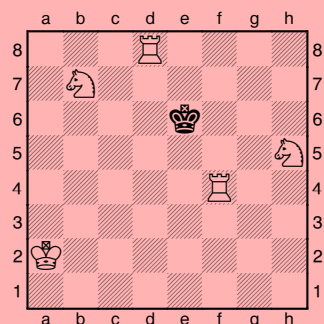
2. Svart ligger tynt an i stillingen under. Det finnes imidlertid to felter på brettet der kongen aldri kan mates, uansett hvordan de hvite brikkene står. Hvilke to felter er det?

4. Svarts konge er akkurat blitt matt. På hvilken rute må den stå?

6. Hvit trekker og setter matt i tre trekk. Matt-trekket må utføres med ett av tårnene!

Favoritten:

Med kjærlighet for kongeindisk

Hva er det vakreste i sjakk? I vår spalte "Favoritten" forteller kjente og ukjente sjakkspillere om hva de liker aller best. Et utrolig offer i åpningen er Kjetil A. Lies favoritt.

I forrige nummer av Norsk Sjakkblad ble Leif Erlend Johannessen den første til å velge sin favoritt. Utfordringen sendte han videre til kamerat og konkurrent Kjetil A. Lie, norgesmester fra 2009 og 2010 og fryktet ankermann på Porsgrunns elitelag.

Kjetil er utdannet barnevernspedagog og er til daglig miljøarbeider ved Borge skole i Porsgrunn, men ved brettet er stormesteren kjent for sine aggressive tendenser. Etter et glimrende resultat i eliteserien 2010/2011 (8,5 av 9 på førstebord!) er han med sine 2560 rating-poeng ranket som Norges tredje beste spiller. Det er liten tvil om at han har potensiale til å avansere ytterligere, dersom han finner lyst og tid til å spille flere turneringer.

Der Johannessen valgte en briljant studie, har Lie funnet frem til en forbløffende variant i kongeindisk forsvar. Kjetil A. Lie har uten tvil en forkjærlighet for romantisk sjakk med offerspill, hvilket fremgår av hans valg – men romantikken har en moderne vri.

Dermed overlater vi ordet til Kjetil, med noen bemerkninger fra Norsk Sjakkblad i klammer.

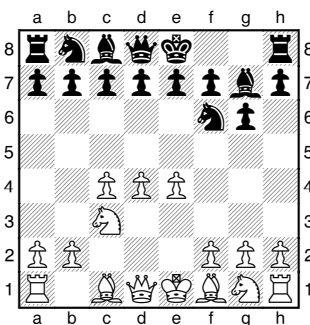

Kjetil kommenterer

Min favoritt oppstår i åpningen kongeindisk, nærmere bestemt i Sämisch-varianten. I min barne- og ungdomstid elsket jeg å spille kongeindisk som svart, og den aller viktigste grunnen til at jeg spilte denne åpningen, var håpet om atter igjen å havne i varianten jeg nå vil vise.

Mannen som lærte meg denne varianten, har vært svært viktig for min sjakklike suksess, og jeg vet at han også har vært svært viktig for mange andre. Jeg snakker selvsagt om Hans Olav Lahlum, en drivende ildsjel hvis like man skal lete lenge etter. Følg med, og nyt den følgende varianten!

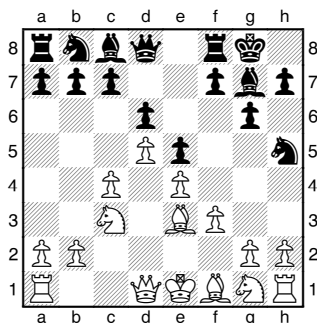
1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 Lg7 4.e4

[Kongeindisk er en hypermoderne åpning, der hvit får lov til å sette flere bønder i sentrum. Tanken er ikke at sentrum er uten betydning, men heller at det greit å være uten innflytelse i sentrum helt til å begynne med, dersom man har en metode for å få innflytelse litt senere.]

4...d6 5.f3 [Dette trekket kjennetegner Sämisch-varianten i kongeindisk. Hvit har flere alternativer, først og fremst den klassiske oppstillingen med Le2 og Sf3.]

5...0-0 6.Le3 e5 7.d5 Sh5

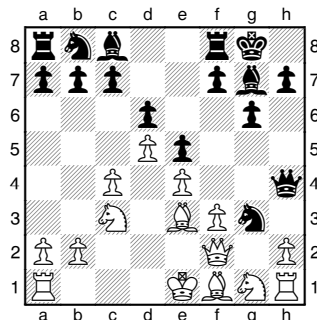

[Det opplagte poenget med Sh5 er å forberede bondefremstøtet f7-f5, men et dronningutfall er også mulig...]

8.Dd2 Dh4+ 9.g3 Hvit legger opp til en aldri så liten "felle", tror han i hvert fall.

9...Sxg3 Svart biter på agnet, i hvits øyne i hvert fall...

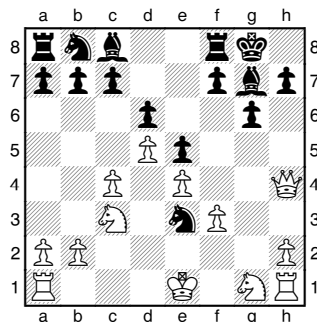
10.Df2

Det ser ut til at svart har dummet seg skikkelig ut, men sannheten er at svart har planlagt det hele meget godt.

10...Sxf1! Eneste trekket som holder partiet gående, og et utrolig morsomt trekk!

11.Dxh4 Sxe3

Svart har fått to løpere og en bonde for dronningen, og får en bonde til, fordi hvit ikke kan redde bonden på c4 (svart truer Se3-g2+). Jeg spilte denne varianten mang en gang i både lyn- og simultansjakkpartier mot Hans Olav, og jommen fikk jeg varianten inn mot Gunnar Bue i Sandefjord Grand Prix en gang også.

Denne varianten er min store favoritt fordi stillingen som nå er på brettet er i total ubalanse. De som kjenner meg

vet at ubalanse er det ordet som best beskriver min sjakk, så hva er vel da mer naturlig?

Norsk Sjakkblad utdyper:

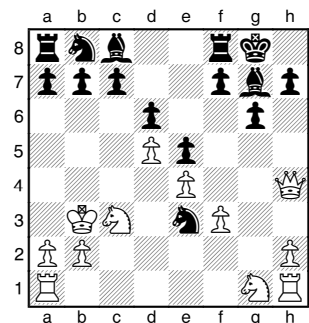
Mannen bak det forbløffende offeret er russeren David Bronstein (1924-2006). Bronstein ble nesten verdensmester (12-12 mot Botvinnik i 1951), men selv om spillestyrken var formidabel er han i dag enda mer kjent for sine originale ideer.

Dronningofferet med 9...Sxg3 og 10...Sxf1 ble første gang skuet i et parti mellom gigantene Spasskij og Bronstein, spilt i kandidattureringen 1958. I sin prisbelønte bok *The Sorcerer's Apprentice* (skrevet med Tom Fürstenberg) belønner Bronstein trekket 9...Sxg3 med tre utropstegn. En nokså ubeskjeden tegnsetting, men Bronstein hadde virkelig grunn til å være stolt, selv om stampartiet endte med tap. Offeret spilles fortsatt på høyt nivå, og ikke sjelden trekker svart det lengste strået. I dette partiet fra 1996 er det en senere norgesmester som får merke at hvits tilværelse ikke er noen dans på roser.

Frode Elsness - Nikolaj Borge

Gausdal Masters 1996

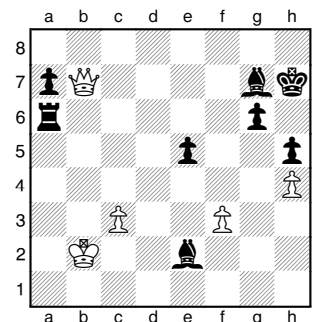
1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 Lg7 4.e4 d6 5.f3 0-0 6.Le3 e5 7.d5 Sh5 8.Dd2 Dh4+ 9.g3 Sxg3 10.Df2 Sxf1 11.Dxh4 Sxe3 12.Kd2 Sxc4+ 13.Kc2 Se3+ 14.Kb3

Det skal vise seg at hvits konge ikke er trygg på denne siden av brettet heller.

Med energisk spill holder den sterke dansken hvit nede i et jerngrep.

14...Sa6 15.a3 c6! 16.Dg5 cxd5! 17.Dxe3 d4 18.Dd2 dxc3 19.bxc3 Le6+ 20.Kc2 Tac8 21.Se2 Kc5 22.h4 h5 23.a4 Kh7! 24.Thd1 Sc5 25.Ta3 f5! 26.exf5 Lxf5+ 27.Kb2 Tb6+ 28.Ka1 Sb3+ 29.Txb3 Txb3 30.Dxd6 Tf6! 31.Dd2 Ta6! 32.Da2 Le6! 33.Td7 Lxd7 34.Dxb3 Lxa4 35.Dxb7 Lb5+ 36.Kb2 Lxe2

Svart har fått tilbake det ofrede materiell med renter, og har nå en enkelt vunnet stilling. **37.Kc2 Lc4 38.Dc7 Ld5 39.c4 Tc6 40.Dxa7 Txc4+ 41.Kd2 Lxf3 42.Df7 Tf4 43.De7 Ld5 44.Ke2 Le4 45.Kd2 Lf5 46.Ke3 Td4 47.Ke2 e4 48.Ke3 Td7 49.De8 Lh6+ 50.Ke2 e3 51.Kf3 Lg4+ 52.Ke4 e2 53.Ke5 e1D+ 54.Kf6 Da1+ Elsness ga opp. Det er matt i to trekk. 0-1**

Kjetil A. Lie sender stafett-pinnen videre til sin tidligere trener Hans Olav Lahlum, som i dag er viden kjent som historiker og krimforfatter. Hva som er Lahlums favoritt, får du vite i neste nummer av Norsk Sjakkblad.

Norsk Sjakkblad gratulerer med dagen

85 år

15.2. Harald Oldernes, Vadsø

80 år

5.1. Finn Marcussen, Nordstrand
15.1. Sigmund Salamonsen, Sevland

75 år

17.12. Erling Kristiansen, OSS
30.12. Eilif Hansen, Fredriksstad
3.2. Svein A. Solheim, Sotra
6.2. Trygve Lindsjørn, Stjernen
11.2. Erik Lind Pedersen, Moss
16.2. Hans Chr. Fotland, OSS

70 år

8.12. Hans-Jørgen Sjursen, Sotra
23.1. Vidar Larsen, Indre Østfold
27.1. Oddvar Aasen, Moss
2.2. Erik Korneliussen, NSSF
2.2. Sigmund Løvåsdal, Drammens
4.2. Rolf Rolfsen, Trondheim

60 år

9.12. Alf Geir Thowsen, Follo
19.12. Svein Erik Kringstad, Sotra
29.12. Stein Nordstrøm, Hamar
5.1. Leif Øgaard, OSS
20.1. Mirsad Becirbegovic, Kristiansand
22.1. Espen Aursand, Namsos
9.2. Jan Oddvar Sandnes, Stjernen
17.2. Jan Arve Nyaas, Oslo
19.2. Kristian Thorsø, Trondheim
28.2. Per Omtvedt, Stjernen

50 år

7.12. Sjur Helstad, Larvik
13.12. Jøran Aulin-Jansson, Asker
20.12. Jan Ove Lorentzen, Porsgrunn
28.12. Johnny Hansen, NSSF
30.12. Asle Tandberg, Modum

TURNERINGS KALENDER

DESEMBER

10.-11. NM-finale Elsness-Østenstad, Oslo

Info: Torstein Bae, post@sjakkhuset.no

10. Hell Gambit Blitz NVGP, Stjørdal

Info: Torbjørn Dahl, torbjorn.dahl@ktv.no

10. Tromsø Desemberlyn NVGP

Info: Øyvind Pedersen, oyvind@pedersen.name

11. Tromsø Desemberhurtigsjakk NVGP

Info: Øyvind Pedersen, oyvind@pedersen.name

11. OSS desember hurtig NVGP, Oslo

Info: Tarjei J. Svensen, ossgp@sjakkselskapet.no

11. Hell Gambit Rapid NVGP, Stjørdal

Info: Torbjørn Dahl, torbjorn.dahl@ktv.no

28. Hurtigsjakk for seniorer, Stjernen i Oslo

JANUAR

7.-8. Det åpne NM i hurtigsjakk, Fredrikstad

Info: Bjørn Berg Johansen, post@sjakk.net

13.-15. Eliteserien, runde 4-6

Info: NSF, sjakkfor@online.no

14.-15. Seriesjakk, 3. helg

Info: Kontakt din klubblleder

21.-22. Nord-Odal Vinter NVGP

Info: Jonar Lensebakken, olenseba@bbnett.no

FEBRUAR

11.-12. Seriesjakk, 4. helg

Info: Kontakt din klubblleder

50 år

2.1. Gunnar Longva, Modum
8.1. Paul Ivar Johansen, Trondheim
10.1. John Chr. Hanssen, Drammens
19.1. Ove Sævareid, SK 96
26.1. Tor K. Schølseth, Kirkenes
4.2. Ivar Kosberg, Molde
5.2. Erik Zahl Pettersen, Fredriksstad
16.2. Ulf Vidar Henriksen, Drammens
16.2. Bjørn Haveland, Bærum
18.2. Terje Lindahl, Moss
24.2. Magnor Pettersen, Narvik

40 år

9.12. Kristian Talberg, Komsa
12.12. Øivind Hagberg, Stovner
14.12. Ronny Engene, Kampen
23.12. Kjell Magne Johnsen, Vadsø
25.12. Trond Thorstensen, Akademisk
6.1. Tahir Riaz, Stavanger
25.1. Tore Bonsaksen, Drammens
26.1. Ken Ole Mikalsen, Caissa
6.2. Bjørn T. Nøstebø, Lillehammer
9.2. Terje Roer, Fredriksstad
23.2. Håvard Holder, Sotra

Sjakksekk!

NAVN: Karl-Johan Rist
ALDER: 60 år
BOSTED: Alta
YRKE: Førstekonsulent i NAV Forvaltning

MERITTER:

FIDE Arbitrer i 2007
Internasjonal Arbitrer (overdommertittel) i 2010
Dommer i sjakk-OL 2010
Nest øverste dommer i FIDE World Cup 2011

Din favorittsjakkspiller?

Magnus Carlsen.

Tidens tre beste sjakkspillere?

Capablanca, Fischer og Carlsen. Alle geniale i sin tid!

Sjakkboka som har betydd mest for deg?

Den første, *Mitt System* av Nimzowitsch.

Det beste sjakkpartiet du har sett?

Vanskelig å velge, men det var stort da Magnus vant for første gang mot Kramnik i Corus 2008. Til overmål meget overbevisende med sort...

Og det beste du har spilt selv?

Ingen, men det minst dårlige er forhåpentligvis ikke spilt ennå...

Ditt beste sjakkresultat?

Nummer 2 i lynsjakkfinalen, klasse 4 NM i Molde 2004!

Hva er den beste boka du har lest?

Cappelens verdensatlas.

Beste filmen du har sett?

Forrest Gump, inneholdt det meste, en utrolig filmidé.

Favoritt TV-program / TV-serie?

For tiden "Nytt på nytt" og "Europa - en reise gjennom det 20. århundret".

Favorittmat og drikke?

Fisk og te med sitron.

Favorittmusikk?

60 og 70-talls RythmBlues.

Hvem vil du helst bli stående fast i heisen med?

Min kjære Irina (hun leser også bladet...)

Hva kjennetegner en sjakkspiller?

Ulike som snøkrystaller!

Hva er den dummeste sjakkregelen?

Hvis jeg skulle mene at det finnes en slik, blir det neppe mange dommeroppdrag i framtida...

Siste ord

Sjakk er et kaldt bad for sinnet (Andrew Bonar Law)

Sjakk er bevegelsen av brikker som spiser hverandre (Marcel Duchamp)

Sjakk er forfengelighet (Aleksander Alekhin)

Sjakk er nyttig for late folk som liker å tro at de gjør noe veldig smart (George B. Shaw)

Sjakk er et spill (Boris Spasskij)

Sjakk er ikke et spill, men en sykdom (Sir Henry Campbell-Bannerman)

Sjakk er vakkert nok til å kaste bort livet for (Hans Ree)

Sjakk er livet (Bobby Fischer)

Sjakk er mitt liv (Viktor Kortsjnoj)

Sjakk er mitt liv – men mitt liv er ikke bare sjakk (Anatolij Karpov)

Sjakk er definitivt ikke mitt liv (Tony Miles)